

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0137/2013

28.3.2013

SPRAWOZDANIE

w sprawie planu na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur
(2012/2234(INI))

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

Sprawozdawczyni: Ria Oomen-Ruijten

Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*): Thomas Mann, Komisja
Gospodarcza i Monetarna(*) Zaangażowane komisje – art. 50 Regulaminu

RR\933010PL.doc

PE500.477v02-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	20
OPINIA KOMISJI GOSPODARCZEJ I MONETARNEJ (*)	25
OPINIA KOMISJI RYNKU WEWNĘTRZNEGO I OCHRONY KONSUMENTÓW	35
OPINIA KOMISJI PRAW KOBIET I RÓWNOUPRAWNIENIA	40
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	47

(*) Zaangażowana komisja – art. 50 Regulaminu

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie planu na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur

(2012/2234(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 7 lipca 2010 r. zatytułowany „Zielona księga – na rzecz adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych systemów emerytalnych w Europie” (COM(2010)0365) i swoją rezolucję w tej sprawie z dnia 3 lutego 2011 r.¹,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 lutego 2012 r. zatytułowany „Biała księga – plan na rzecz adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych systemów emerytalnych w Europie”(COM(2012)0055),
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji z dnia 16 lutego 2012 r. zatytułowane „Biała księga – plan na rzecz adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych systemów emerytalnych w Europie”²,
- uwzględniając sprawozdanie przygotowane wspólnie przez Dyрекcję Generalną ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego Komisji Europejskiej oraz Komitet Ochrony Socjalnej zatytułowane „Adekwatność emerytur w Unii Europejskiej na lata 2010–2050” (sprawozdanie dotyczące adekwatności za 2012 r.),
- uwzględniając sprawozdanie przygotowane wspólnie przez Dyрекcję Generalną ds. Gospodarczych i Finansowych Komisji Europejskiej oraz Komitet Polityki Gospodarczej zatytułowane „Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa, 2012 r.: Prognozy ekonomiczne i budżetowe dla państw członkowskich UE-27 na lata 2010–2060”³,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 23 listopada 2011 r. zatytułowany „Roczna analiza wzrostu gospodarczego – rok 2012” (COM(2011)0815) i swoją rezolucję w tej sprawie z dnia 31 stycznia 2012 r.⁴,
- uwzględniając decyzję Rady 2010/707/UE z dnia 21 października 2010 r. dotyczącą wytycznych w sprawie polityki zatrudnienia państw członkowskich⁵,
- uwzględniając rezolucję z dnia 9 października 2008 r. w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w Unii Europejskiej⁶,

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0058.

² EESC/SOC/457, 12 lipca 2012 r.

³ ISBN 978-92-79-22850-6

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2012)0047.

⁵ Dz.U. L 308 z 24.11.2010, s. 46.

⁶ Dz.U. C 9E z 15.1.2010, s. 11.

- uwzględniając oświadczenie Rady z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie Europejskiego Roku Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (2012): Dalsze działania (SOC 992/SAN 322),
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych oraz opinie Komisji Gospodarczej i Monetarnej oraz Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów i Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A7-0137/2013),
- A. mając na uwadze, że Parlament wyraził swoje zdanie na temat „Zielonej księgi Komisji na rzecz adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych systemów emerytalnych w Europie” w swej rezolucji z 3 lutego 2011 r.;
- B. mając na uwadze, że najgorszy od dziesięcioleci kryzys finansowy i gospodarczy zmienia się w dotkliwy kryzys zadłużeniowy i społeczny, który kładzie się głębokim cieniem na dochodach emerytalnych milionów obywateli UE; mając na uwadze, że kryzys ten uwidoczniał to, że gospodarki europejskie pozostają współzależne i żaden kraj nie jest dłużej w stanie samodzielnie zagwarantować adekwatności, bezpieczeństwa i stabilności własnych systemów zabezpieczenia społecznego;
- C. mając na uwadze, że emerytury stanowią główne źródło dochodów Europejczyków w podeszłym wieku i że powinny zapewniać im życie na godnym poziomie oraz umożliwić im bycie niezależnym finansowo; mając na uwadze, że mimo tego około 22% kobiet powyżej 75 roku życia żyje poniżej progu ubóstwa obowiązującego w Unii Europejskiej, będąc tym samym narażone na ryzyko wykluczenia społecznego, oraz mając na uwadze, że kobiety stanowią znaczną większość osób powyżej 75 roku życia;
- D. mając na uwadze, że pierwsze zastępy przedstawicieli tzw. pokolenia baby boom osiągają wiek emerytalny, sprawiając, że wyzwanie demograficzne przestaje być kwestią przyszłości, ale należy już do rzeczywistości, i mając na uwadze, że liczba osób powyżej 60 roku życia wzrosła o przeszło 2 mln rocznie;
- E. mając na uwadze, że, abstrahując nawet od kryzysu gospodarczego, długofalowe tendencje w demografii i wydajności wskazują na scenariusz o niskim wzroście gospodarczym dla większości państw członkowskich UE, charakteryzujący się znacznie niższymi wskaźnikami wzrostu gospodarczego niż ten, jaki został osiągnięty w minionych dziesięcioleciach;
- F. mając na uwadze, że już w marcu 2001 r. Rada Europejska zatwierdziła trójpasmową strategię sztokholmską mającą na celu: przyspieszenie redukcji zadłużenia publicznego, zwiększanie wskaźnika zatrudnienia i wydajności, a także reformy systemu emerytalnego, systemu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej;
- G. mając na uwadze, że negatywny wpływ kryzysu gospodarczego i finansowego w Europie na wynagrodzenia i aktywność zawodową doprowadzi w przyszłości do większego zagrożenia ubóstwem osób starszych;
- H. mając na uwadze, że rosnące bezrobocie i rozczarowujące dochody z rynków

finansowych nadwyrężają zarówno repartycyjne, jak i kapitałowe systemy emerytalne;

- I. mając na uwadze, że Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zaleca podniesienie minimalnych wysokości emerytur w celu zapewnienia dochodów emerytalnych przekraczających poziom progu ubóstwa;
- J. mając na uwadze, że systemy emerytalne stanowią kluczowy element europejskiego modelu społecznego, którego podstawowym i niezbywalnym celem jest zapewnienie godnego poziomu życia osobom starszym; mając na uwadze, że świadczenia emerytalne pozostają w sferze kompetencji państw członkowskich;
- K. mając na uwadze, że kwestia stabilności polityki emerytalnej wykracza poza aspekty fiskalne; mając na uwadze, że wskaźniki zatrudnienia i przewidywane zmiany demograficzne również odgrywają znaczącą rolę w zapewnianiu jej stabilności;
- L. mając na uwadze, że w toczącej się obecnie debacie europejskiej systemy emerytalne są zbyt często uznawane po prostu za obciążenie dla finansów publicznych, a nie za podstawowy instrument przeciwdziałania ubóstwu osób starszych, który umożliwia redystrybucję w ciągu życia jednostki i w całym społeczeństwie;
- M.. mając na uwadze, że emeryci są szczególnie ważną grupą konsumentów i wahania ich zachowań konsumenckich mają znaczący wpływ na gospodarkę realną;
- N. mając na uwadze, że w wielu krajach UE współczynniki diety utrzymują się na niskim poziomie, co w przyszłości oznaczać będzie spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym;
- O. mając na uwadze, że według OECD brakuje mobilności między państwami członkowskimi i tylko 3% obywateli UE w wieku produkcyjnym mieszka w innym państwie członkowskim Unii¹;
- P. mając na uwadze, że zaktualizowane opracowanie na temat kobiet żyjących samotnie², zamówione przez parlamentarną Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia, wskazuje na ukryte ryzyko pogłębienia się dysproporcji związanych z płcią, wynikających z istniejących systemów emerytalnych, zwłaszcza w odniesieniu od kobiet żyjących samotnie;
- Q. mając na uwadze, że dokument roboczy OECD nr 116 dotyczący spraw społecznych, zatrudnienia i migracji zatytułowany „Gotowanie, opieka i wolontariat: niepłatna praca na świecie”³ rzuca światło na znaczenie niepłatnej pracy, która dotychczas nie została uznana w krajowych systemach emerytalnych;
- R.. mając na uwadze, że w UE stopa zatrudnienia osób w wieku 55–64 lat wynosi zaledwie

¹ OECD (2012), „Mobility and migration in Europe” [Mobilność i migracja w Europie], str. 63. w: OECD Economic Surveys: Unia Europejska 2012, OECD Publishing.

² <http://www.europarl.europa.eu/committees/fr/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=79590>

³ Miranda, V. Miranda, V (2011), *Cooking, Caring and Volunteering: Unpaid Work Around the World* [Gotowanie, opieka i wolontariat: niepłatna praca na świecie], OECD Social, Employment and Migration Working Papers, nr 116, OECD Publishing (2011).

47,4%, a wśród kobiet tylko 40,2%; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich UE jedynie 2% wszystkich wolnych stanowisk pracy przypada osobom w wieku 55 lat lub starszym; mając na uwadze, że tak niskie stopy zatrudnienia powodują wewnątrzpokoleniową różnicę w wysokości emerytur między mężczyznami i kobietami, a także międzypokoleniową różnicę wynikającą ze znacznych rozbieżności między pokoleniami, jeśli chodzi o zasoby finansowe;

- S. mając na uwadze, że systemy emerytalne znacznie się różnią w poszczególnych państwach członkowskich, np. jeśli chodzi o zasięg finansowania, poziom zaangażowania rządu, strukturę zarządzania, typ roszczeń, efektywność kosztowa, stopień uwspólnotowania i solidarności, w związku z czym nie jest dostępna wspólna typologia unijna;

Wprowadzenie

1. zwraca uwagę, że budżety krajowe znajdują się pod poważną presją, a obniżenie świadczeń emerytalnych w wielu państwach członkowskich jest efektem poważnego nasilenia się kryzysu finansowo-gospodarczego; ubolewa nad poważnymi cięciami dokonanymi w państwach członkowskich najmocniej dotkniętych kryzysem, które to cięcia wpędziły wielu emerytów w ubóstwo lub naraziły na nie;
2. podkreśla konieczność tego, by UE i państwa członkowskie mogły oceniać bieżącą i przyszłą stabilność systemów emerytalnych oraz określać najlepsze praktyki i strategie polityczne, które mogą prowadzić do jak najbezpieczniejszego i najbardziej opłacalnego wypłacania emerytur w państwach członkowskich;
3. podkreśla prawdopodobieństwo rozegrania się w dłuższej perspektywie scenariusza o niskim wzroście gospodarczym, który sprawiłby, że większość państw członkowskich będzie musiała skonsolidować swe budżety i gospodarki, zachowując rygor w zarządzaniu finansami publicznymi; polemizuje z opinią wyrażoną w białej księdze Komisji, że poza priorytetowym utrzymaniu powszechnych, publicznych emerytur, które przynajmniej gwarantują godny poziom życia wszystkim w podeszłym wieku, konieczne jest rozwijanie kapitałowych, uzupełniających pracowniczych programów emerytalnych;
4. podkreśla, że publiczne systemy emerytalne pierwszego filaru pozostają najważniejszym źródłem dochodów emerytów; ubolewa nad tym, że w treści białej księgi Komisja nie odniosła się w należyty sposób do powszechnych systemów pierwszego filaru chroniących przynajmniej przed ubóstwem; zgodnie z celami strategii Europa 2020 podniesienia zatrudnienia i zwalczania ubóstwa wzywa państwa członkowskie do kontynuowania prac nad strategiami rynku pracy sprzyjającymi większej aktywności i większemu włączeniu społecznemu w celu zmniejszenia wskaźnika zależności ekonomicznej osób nieaktywnych zawodowo od osób pracujących; wzywa partnerów społecznych i państwa członkowskie do powiązania tych reform ze stałą poprawą warunków pracy i wdrożeniem programów uczenia się przez całe życie, które umożliwiają dłuższą i zdrowszą aktywność zawodową do czasu osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, tym samym podnosząc liczbę osób płacących składki emerytalne, co również zapobiega narażaniu na szwank zrównoważonych finansów publicznych przez rosnące koszty publicznych świadczeń emerytalnych; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia reform swoich systemów pierwszego filaru w taki sposób, aby również

uwzględniać liczbę lat płacenia składek emerytalnych;

5. wzywa państwa członkowskie do gruntownego zbadania potrzeby wdrożenia reform swych systemów pierwszego filaru przy uwzględnieniu zmieniającej się średniej długości życia, a także zmieniającego się stosunku liczby emerytów do osób niezatrudnionych oraz aktywnych zawodowo osób, aby zagwarantować ludziom w podeszłym wieku, zwłaszcza należącym do szczególnie wrażliwych grup społecznych, godny poziom życia i niezależność ekonomiczną;

6. zauważa, że kryzys finansowy i gospodarczy oraz wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa ujawniły kruchość obu systemów emerytalnych – zarówno kapitałowego, jak i repartycyjnego; zaleca podejście oparte na systemie wielofilarowym, składającym się z:

i. powszechnego, publicznego systemu repartycyjnego;

ii. kapitałowego, pracowniczego uzupełniającego programu emerytalnego opartego na układach zbiorowych przyjętych na szczeblu krajowym, sektorowym lub przedsiębiorstwa, albo wprowadzonego na mocy krajowego prawodawstwa i dostępnego dla wszystkich zainteresowanych pracowników;

podkreśla, że sam pierwszy filar lub w połączeniu z emeryturami drugiego filara (w zależności od krajowych rozwiązań instytucjonalnych lub prawodawstwa) powinien zapewniać przyzwoite dochody zastępcze oparte na poprzednich zarobkach pracownika, które to dochody mogłyby być uzupełnione, jeśli to możliwe, o:

iii. indywidualne świadczenia emerytalne oparte na prywatnych oszczędnościach wraz ze sprawiedliwymi środkami zachęty skierowanymi do pracowników o niskich dochodach, osób samozatrudnionych oraz takich, które płaciły składki emerytalne przez niepełną liczbę lat, w odniesieniu do ich systemu emerytalnego wynikającego z zatrudnienia;

wzywa państwa członkowskie do rozważenia wprowadzenia takich lub finansowo i społecznie porównywalnych systemów tam, gdzie jeszcze one nie istnieją, lub do ich utrzymania; wzywa Komisję do zapewnienia, by jakiegokolwiek istniejące lub przyszłe uregulowania w obszarze emerytur sprzyjały takiemu podejściu lub w pełni je szanowały;

7. uznaje potencjał podmiotów wypłacających emerytury pracownicze i indywidualne jako podstawowych i wiarygodnych długoterminowych inwestorów w gospodarkę UE; podkreśla ich spodziewany wkład w osiągnięcie sztabularnych celów strategii Europa 2020, jeśli chodzi o zrównoważony wzrost gospodarczy, zwiększenie liczby miejsc pracy oraz jakość zatrudnienia, a także rozwijanie społeczeństw sprzyjających integracji społecznej; z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym przyszłą inicjatywę Komisji, by wydać zieloną księgę w sprawie inwestycji długoterminowych; zachęca Komisję, by przy wprowadzaniu lub zmianie unijnych uregulowań prawnych, zwłaszcza dokonując przeglądu dyrektywy w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami nie został narażony na szwank potencjał inwestycyjnych funduszy emerytalnych, ale by uszanowano różne cechy funduszy emerytalnych oraz innych podmiotów wypłacających emerytury;

8. zachęca Komisję do podsumowania skumulowanego wpływu przepisów prawa dotyczących rynku finansowego – np. rozporządzenia w sprawie infrastruktury rynku europejskiego, dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych, czwartej dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych – na fundusze emerytalne drugiego filaru oraz ich zdolność do inwestowania w gospodarkę realną, a także do przedstawienia sprawozdania na ten temat w swej przyszłej zielonej księdze w sprawie inwestycji długoterminowych;
9. przypomina strategię lizbońską 2000–2010, w kontekście której Komisja wraz z państwami członkowskimi w ciągu dziesięciolecia w wyczerpujący sposób omówili reformy strukturalne w aspekcie makroekonomicznym, mikroekonomicznym oraz polityki zatrudnienia, wskutek czego powstały zalecenia dla poszczególnych państw oparte na Traktacie, z których to zaleceń wiele odnosiło się bezpośrednio lub pośrednio do zabezpieczenia adekwatnych i stabilnych emerytur; potępia niewprowadzenie tych zaleceń w życie, jako że mogły one w dużym stopniu złagodzić skutki kryzysu;
10. z zadowoleniem przyjmuje wyczerpujące, wysokiej jakości publikacje zatytułowane „Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa w roku 2012”¹ oraz „Sprawozdanie dotyczące adekwatności” za 2012 r.², zgłębiające zagadnienie długoterminowej adekwatności i stabilności systemów emerytalnych we wszystkich państwach członkowskich; ubolewa nad tym, że aspekty adekwatności i stabilności emerytur zostały ujęte w osobnych sprawozdaniach o wysoce technicznym charakterze; pilnie wzywa Komisję i Radę do wydania skonsolidowanego, zwięzłego i pozbawionego technicznego charakteru streszczenia skierowanego do obywateli, które pozwoli obywatelom UE ocenić wyzwania stojące przed ich krajowym systemem emerytalnym w ogólnounijnym ujęciu porównawczym; podkreśla znaczenie stosowania jednolitej metodologii obliczania długoterminowej stabilności finansów publicznych oraz określania udziału w nich zobowiązań związanych ze świadczeniami emerytalnymi;
12. jest zdania, że aby osiągnąć kompleksowe rozwiązanie wyzwania, jakim są emerytury, uwzględniając potrzebę większości państw członkowskich, aby podnieść liczbę lat płacenia składek emerytalnych, oraz by poprawić warunki pracy i uczenia się przez całe życie w celu umożliwienia ludziom pracowania przynajmniej do osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, a jeśli tego pragnę, i dłużej, nadrzędne znaczenie ma osiągnięcie konsensusu między rządami a pracodawcami i związkami zawodowymi;
13. proponuje, by należycie zasięgać opinii przedstawicieli wszystkich grup wiekowych, w tym osób młodych i starych, które w szczególności odczuwają skutki reform, na temat jakiegokolwiek reformy emerytur, by zapewnić zrównoważone i uczciwe wyniki tych reform oraz zachować maksymalny consensus między pokoleniami;

¹ Komisja Europejska (2011), Sprawozdanie na temat starzenia się społeczeństwa, 2012 r.: Prognozy ekonomiczne i budżetowe dla państw członkowskich UE-27 na lata 2010–2060, Bruksela, maj 2011 r.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-2_en.pdf

² *Pension Adequacy in the European Union 2010-2050* [Adekwatność świadczeń emerytalnych w Unii Europejskiej na lata 2010-2050], sprawozdanie przygotowane wspólnie przez Dyрекcję Generalną ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego Komisji Europejskiej oraz Komitet Ochrony Socjalnej, 23 maja 2012 r.,

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7105&type=2&furtherPubs=yes>

14. zadowolaniem przyjmuje zasadniczy kierunek białej księgi, która sugeruje skoncentrowanie się na zrównoważeniu okresu aktywności zawodowej z czasem spędzonym na emeryturze, rozwijaniu uzupełniających pracowniczych programów emerytalnych i prywatnych systemów oszczędzania oraz poprawie unijnych narzędzi monitorowania tych systemów emerytalnych, przy jednoczesnym podkreśleniu znaczenia pogłębienia znajomości systemów emerytalnych;

Podniesienie wskaźnika zatrudnienia i zrównoważenie okresu aktywności zawodowej z czasem spędzonym na emeryturze

15. podkreśla, że wdrażanie reform strukturalnych w dążeniu do podniesienia wskaźnika zatrudnienia i umożliwienia obywatelom pracowania do czasu osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, tym samym ograniczając wskaźnik zależności ekonomicznej, ma nadrzędne znaczenie dla generowania dochodów z podatków i składek społecznych i emerytalnych, koniecznych do skonsolidowania budżetów państw członkowskich, a także sfinansowania adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych systemów emerytalnych; podkreśla, że reformy te trzeba przeprowadzać w przejrzysty sposób, który umożliwi obywatelom na czas przewidzieć skutki, jakie mogą wiązać się z wprowadzeniem tych reform; wskazuje na zagrożenie, iż bezrobocie i niskie płace, praca w niepełnym wymiarze godzin i nietypowe zatrudnienie mogą doprowadzić do jedynie częściowych świadczeń emerytalnych, doprowadzając do upowszechnienia zjawiska ubóstwa wśród osób w starszym wieku;

16. wzywa państwa członkowskie do: przedsięwzięcia kompleksowych i aktywnych środków w obszarze polityki rynku pracy; przyjęcia koniecznych środków, by zwalczać pracę nielegalną i uchylanie się od uiszczania składek, również z myślą o zachowaniu sprawiedliwej konkurencji; odkładania środków na zwalczanie rosnących kosztów publicznych przechodzącego na emeryturę społeczeństwa i do propagowania dobrego zatrudnienia, m.in. poprzez oferowanie kompleksowego doradztwa i wsparcia dla poszukujących pracę oraz umożliwianie szczególnie wrażliwym grupom społecznym znalezienia pracy;

17. odnotowuje odniesienie się przez Komisję Europejską w rocznej analizie wzrostu gospodarczego na rok 2013 do konieczności przeprowadzenia reform systemów emerytalnych; wskazuje jednak, że w wielu państwach członkowskich priorytetem powinno być zrównanie faktycznego i ustawowego wieku emerytalnego;

18. z zadowolaniem przyjmuje zobowiązania państw członkowskich do zapewnienia adekwatnych i stabilnych systemów emerytalnych, podjęte w zaleceniach dla poszczególnych państw, przyjętych przez Radę w 2012 r. w ramach europejskiego semestru;

19. przypomina, że obecnie ponad 17% mieszkańców Unii Europejskiej ma 65 lat lub więcej i według prognoz Eurostatu liczba mieszkańców w tym wieku w roku 2060 wyniesie 30%;

20. podkreśla przyspieszenie presji, jaką obecnie wywierają zmiany demograficzne na budżety narodowe i systemy emerytalne, odkąd na emeryturę przechodzą szeregi przedstawicieli tzw. pokolenia baby boom; zwraca uwagę na nierówny postęp i poziom ambicji państw członkowskich w opracowywaniu i wdrażaniu reform strukturalnych

mających na celu podniesienie zatrudnienia, stopniowe wycofywanie systemów umożliwiających wcześniejsze przechodzenie na emeryturę i ocenianie na poziomie państwa członkowskiego i z udziałem partnerów społecznych potrzeby zrównoważonego skorelowania zarówno ustawowego wieku emerytalnego, jak i rzeczywistego ze wzrostem średniej długości życia; podkreśla, że państwa członkowskie, którym nie wychodzi stopniowe wdrażanie reform, mogą w późniejszym okresie znaleźć się w sytuacji, w której będą zmuszone do wprowadzenia ich w trybie pilnym, co może wiązać się ze znaczącymi konsekwencjami społecznymi;

21. ponawia apel o ściśle powiązanie świadczeń z tytułu emerytur z przepracowanymi latami i płaconymi składkami („sprawiedliwość aktuarialna”), aby zapewnić, by pracowanie więcej i dłużej owocowało lepszą emeryturą pracowników, przy należnym uwzględnieniu okresów spędzonych poza rynkiem pracy z uwagi na opiekę nad osobami zależnymi; zaleca, by państwa członkowskie w porozumieniu z właściwymi partnerami zakazały stosowania obowiązkowego wieku emerytalnego w przypadkach osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, by umożliwić osobom, które mogą i pragną to zrobić, dokonania wyboru kontynuowanie pracy po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego albo stopniowego przechodzenia na emeryturę, jako że wydłużenie okresu płacenia składek przy jednoczesnym skróceniu okresu, w którym uprawnieni są oni do pobierania świadczeń, może pomóc pracownikom ograniczyć w szybkim tempie różnice w wysokości świadczeń emerytalnych;
22. podkreśla, że założenie przyświecające systemom wczesnych emerytur, w ramach których starszym pracownikom wolno przechodzić na emeryturę wcześniej, by zwolnić miejsce pracy młodszym, w doświadczeniu okazuje się niesłuszne, gdyż państwa członkowskie odnotowujące najwyższe wskaźniki zatrudnienia osób młodych przeważnie są również tymi, w których odnotowuje się najwyższe wskaźniki zatrudnienia pracowników starszych;
23. wzywa partnerów społecznych do przyjęcia do polityki zasobów ludzkich podejścia opartego na cyklu życiowym i do odpowiedniego przystosowania do niego miejsc pracy; wzywa pracodawców do proponowania programów mających na celu wspieranie czynnego i zdrowego starzenia się; wzywa pracowników do czynnego zaangażowania się w takie możliwości szkoleniowe, jakie są dla nich dostępne, oraz do utrzymywania się w odpowiedniej formie na rynku pracy na wszystkich etapach życia zawodowego; podkreśla potrzebę poprawy integracji starszych pracowników na rynku pracy i apeluje o przyjmowanie podejść wspierających innowacje społeczne, by ułatwić dłuższe życie zawodowe, w szczególności w najbardziej uciążliwych zawodach, poprzez przystosowanie miejsc pracy, tworzenie odpowiednich warunków pracy i oferowanie elastycznej organizacji pracy za sprawą dostosowań do przepracowanych godzin i rodzaju wykonywanej pracy;
24. podkreśla potrzebę przyjmowania środków zdrowotnych w większym stopniu opartych na prewencji, podnoszenia (prze)szkoleń zawodowych i zwalczania dyskryminowania na rynku pracy młodszych i starszych wiekiem pracowników; podkreśla w tym względzie potrzebę skutecznego przestrzegania i stosowania przepisów prawa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; zwraca uwagę, że programy mentorskie mogą być wartościowym narzędziem utrzymania starszych pracowników dłużej na stanowisku pracy

i skorzystania z ich doświadczenia w celu włączenia osób młodych w rynek pracy; wzywa partnerów społecznych do rozwijania atrakcyjnych modeli elastycznego przechodzenia na emeryturę;

25. zachęca państwa członkowskie do podjęcia energicznego działania celem zrealizowania ambicji sformułowanych w europejskim pakcie na rzecz równości płci (2011-2020), który koncentruje się na niwelowaniu różnic dzielących płcie i zwalczaniu podziałów opartych na płci, a także na promowaniu lepszego równoważenia pracy z życiem rodzinnym przez kobiety i mężczyzn; podkreśla, że cele te są kluczem do podniesienia zatrudnienia kobiet i zwalczania ubóstwa kobiet w wieku produkcyjnym i na starość;
26. podkreśla, że MŚP są jednym z głównych źródeł zatrudnienia i wzrostu w UE i mogą mieć znaczący wkład w utrzymanie i adekwatność systemów emerytalnych w państwach członkowskich;

Tworzenie uzupełniających prywatnych oszczędności emerytalnych

27. z zadowoleniem przyjmuje apel zawarty w białej księdze, by rozwijać kapitałowe, uzupełniające pracownicze programy emerytalne dostępne dla wszystkich zainteresowanych pracowników i, jeśli to możliwe, systemy indywidualne; podkreśla jednak, że Komisja powinna raczej zalecać zbiorowe, oparte na solidarności, uzupełniające pracownicze programy oszczędzania, najlepiej wynikające z zawartych układów zbiorowych i utworzone na poziomie krajowym, danego sektora lub przedsiębiorstwa, gdyż umożliwiają one solidarność wewnątrz- i międzypokoleniową, zaś programy indywidualne – nie; podkreśla potrzebę propagowania wysiłków zmierzających do rozwijania w miarę możliwości uzupełniających pracowniczych systemów emerytalnych;
28. zwraca uwagę, że wiele państw członkowskich już rozpoczęło podstawowe programy reformy emerytalnej służące zapewnieniu zarówno stabilności, jak i adekwatności; podkreśla znaczenie zapewnienia tego, żeby wszelkie środki proponowane na szczeblu UE uzupełniały krajowe programy reformy emerytalnej i nie były z nimi sprzeczne; przypomina, że emerytury pozostają w sferze kompetencji państw członkowskich, i wyraża niepokój, że jakiegokolwiek dalsze ustawodawstwo europejskie w tej dziedzinie może przynieść niepożądane skutki dla systemów niektórych państw członkowskich, zwłaszcza jeśli chodzi o cechy pracowniczych programów emerytalnych;
29. podkreśla niskie koszty operacyjne (w obrębie całego sektora) zbiorowych (najlepiej niezarobkowych) pracowniczych programów emerytalnych w porównaniu z indywidualnymi prywatnymi systemami oszczędzania; podkreśla znaczenie niskich kosztów operacyjnych, gdyż nawet ograniczone cięcia kosztów mogą skutkować znacznie wyższymi emeryturami; podkreśla jednak, że niestety takie systemy istnieją na razie jedynie w niektórych państwach członkowskich;
30. zachęca państwa członkowskie i instytucje odpowiedzialne za systemy emerytalne do właściwego informowania obywateli o ich zgromadzonych uprawnieniach emerytalnych i do podnoszenia ich wiedzy i edukowania ich, by byli w stanie podejmować wnikliwe decyzje na temat przyszłych dodatkowych oszczędności emerytalnych; wzywa państwa członkowskie również do informowania obywateli o planowanych zmianach w systemach

emerytalnych na tyle wcześniej, aby mogli oni podejmować świadome i przemyślane decyzje dotyczące ich oszczędności na emeryturę; wzywa państwa członkowskie do opracowania i egzekwowania surowych przepisów dotyczących ujawniania danych dotyczących kosztów operacyjnych i ryzyka oraz dochodów z inwestycji kapitałowych funduszy emerytalnych prowadzących działalność w obrębie ich jurysdykcji;

31. stwierdza duży rozrzut w cechach i wynikach pracowniczych programów emerytalnych w państwach członkowskich, jeśli chodzi o dostęp, solidarność, opłacalność, ryzyko i zysk; z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by przy ścisłym zasięgnięciu opinii państw członkowskich, partnerów społecznych, sektora funduszy emerytalnych i innych zainteresowanych stron rozwijać kodeks dobrych praktyk dla pracowniczych programów emerytalnych, który podejmie takie zagadnienia, jak lepsza osłona socjalna pracowników, okres wysokiej wypłaty, podział ryzyka i łagodzenie jego skutków, opłacalność i amortyzacja wstrząsów zgodnie z zasadą pomocniczości; podkreśla wzajemną korzyść wynikającą z poprawy wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi;
32. wspiera zamiar Komisji, by kontynuować przeznaczanie środków unijnych –zwłaszcza za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) – na wsparcie projektów mających na celu czynne i zdrowe starzenie się w miejscu pracy, a także – za pośrednictwem Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych (PSCI) – na zapewnienie wsparcia finansowego i praktycznego dla państw członkowskich i partnerów społecznych planujących stopniowe wdrożenie wydajnych uzupełniających systemów emerytalnych, pod nadzorem Parlamentu Europejskiego;

Emerytury pracowników mobilnych

33. uznaje znaczącą heterogeniczność systemów emerytalnych w UE, podkreśla jednak, jak bardzo ważna dla pracowników jest możliwość zmiany pracy w obrębie swego państwa członkowskiego i poza nim; podkreśla potrzebę zagwarantowania, by pracownicy mobilni byli w stanie nabywać i zachowywać uprawnienia emerytalne; popiera podejście, za którym opowiada się Komisja, by skoncentrować się na zabezpieczeniu nabywania i zachowania uprawnień emerytalnych, i wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania, by nieaktywne uprawnienia emerytalne pracowników mobilnych były traktowane tak samo, jak uprawnienia członków systemów aktywnych lub emerytów; zwraca uwagę na doniosłość roli, jaką Komisja może odegrać w usuwaniu przeszkód w swobodnym przemieszczaniu się pracowników, w tym utrudnień dla mobilności pracowników; jest zdania, że poza barierami językowymi i względami rodzinnymi, mobilność na rynku pracy hamują długie okresy nabywania uprawnień lub nieuzasadnione ograniczenia wiekowe, i wzywa państwa członkowskie do ich skrócenia; podkreśla, że każde działanie promujące mobilność musi być zrównoważone opłacalną ofertą dodatkowych systemów emerytalnych i musi uwzględniać charakter krajowych systemów emerytalnych;
34. zwraca uwagę na wniosek Komisji dotyczący oceny ewentualnych powiązań między rozporządzeniem 883/2004/WE w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego a „niektórymi” pracowniczymi programami emerytalnymi; zwraca uwagę na praktyczne trudności, jakich doświadcza się przy stosowaniu rzeczzonego rozporządzenia do wyraźnie zróżnicowanych systemów zabezpieczenia społecznego w 27 państwach

członkowskich; zwraca uwagę na różnorodność systemów emerytalnych w UE, a tym samym na złożoność zastosowania podejścia koordynacyjnego do dziesiątków tysięcy bardzo rozbieżnych systemów emerytalnych, jakie są w użyciu w państwach członkowskich; kwestionuje zatem praktyczność przyjmowania takiego podejścia do obszaru uzupełniających pracowniczych programów emerytalnych;

35. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ambitnego włączenia się w prace nad ustanowieniem i utrzymaniem skutecznych, o ile to możliwe, internetowych usług umożliwiających śledzenie uprawnień emerytalnych, które to usługi umożliwią obywatelom dowiadywanie się o swoich uprawnieniach emerytalnych wynikających z zatrudnienia i braku zatrudnienia, a tym samym podjęcie na czas wnikliwych decyzji dotyczących dodatkowych, indywidualnych systemów oszczędzania na emeryturę (trzeci filar); wzywa do koordynacji tego działania na poziomie UE, by zapewniono odpowiednią kompatybilność krajowych usług śledzenia świadczeń emerytalnych; z zadowoleniem przyjmuje projekt pilotażowy Komisji w tym zakresie oraz wzywa Komisję do zapewnienia tego, żeby ten projekt pilotażowy został uzupełniony o ocenę skutków dotyczącą korzyści wynikających z udzielania obywatelom UE w dostępny sposób zbiorczych informacji o emeryturach;
36. zwraca uwagę, że jeśli usługi śledzenia uprawnień emerytalnych zostaną w pełni rozwinięte, powinny w idealnym układzie obejmować nie tylko programy pracownicze, lecz także systemy trzeciego filaru i dostosowane do indywidualnych potrzeb informacje na temat uprawnień w ramach pierwszego filaru;
37. kwestionuje potrzebę wprowadzania ogólnoeuropejskiego funduszu emerytalnego dla naukowców;
38. uznaje za jedno z największych osiągnięć nowoczesnego społeczeństwa, że ludzie ogólnie żyją dłużej, w lepszym zdrowiu i dobrobycie; wzywa do utrzymania w pozytywnym tonie debaty na temat starzenia się, by, z jednej strony, podejmowano w niej problem aktywnego radzenia sobie ze znaczącym, lecz możliwym do sprostania wyzwaniem, jakie niesie ze sobą starzenie się, a z drugiej strony, by wykorzystano możliwości, jakie stwarza starzenie się i srebrna gospodarka; dostrzega bardzo aktywną i wartościową rolę, jaką ludzie starsi odgrywają w naszych społeczeństwach;

Przegląd dyrektywy w sprawie pracowniczych programów emerytalnych

39. podkreśla, że celem przeglądu dyrektywy w sprawie instytucji pracowniczych programów emerytalnych (dyrektywy IORP) powinno być utrzymanie adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych emerytur pracowniczych w całej Europie poprzez stworzenie środowiska, które stymuluje dalszy postęp w tej dziedzinie na rynku krajowym i na rynku wewnętrznym, w drodze zapewnienia większej ochrony obecnym i przyszłym emerytom i elastycznego dostosowania do znacznego transgranicznego i międzysektorowego zróżnicowania istniejących systemów;
40. uważa, że zapewnienie przestrzegania w ramach europejskich systemów drugiego filaru solidnych regulacji ostrożnościowych jest kluczem do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony członków i beneficjentów oraz do respektowania mandatu grupy G20, zgodnie z którym wszystkie instytucje finansowe podlegają odpowiednim regulacjom i

odpowiedniemu nadzorowi;

41. domaga się, by inicjatywy ustawodawcze UE respektowały wybory dokonywane przez państwa członkowskie w odniesieniu do podmiotów wypłacających świadczenia emerytalne drugiego filaru;
42. podkreśla, że podstawą wszelkiej dalszej działalności regulacyjnej UE dotyczącej środków ostrożności musi być solidna analiza skutków, która powinna obejmować przepis o tym, że podobne produkty podlegają takim samym normom ostrożnościowym i zapewniać odpowiednie tworzenie rezerw i mobilność pracowników w obrębie Unii, oraz że jej ogólnym celem powinno być zapewnienie uprawnień nabytych przez pracowników; podkreśla, że podstawą wszelkiej dalszej działalności regulacyjnej UE dotyczącej środków ostrożności musi być również aktywny dialog z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi stronami oraz faktyczne zrozumienie i uwzględnianie specyficznych uwarunkowań krajowych; podkreśla, że systemy emerytalne są głęboko osadzone w realiach kulturowych, społecznych, politycznych i gospodarczych danego państwa członkowskiego; podkreśla, że wszystkie podmioty wypłacające świadczenia emerytalne drugiego filaru, niezależnie od ich formy prawnej, powinny podlegać proporcjonalnym i solidnym regulacjom, w których uwzględnia się specyfikę ich działalności gospodarczej, ze szczególnym naciskiem na długoterminowość;
43. domaga się, aby emerytury drugiego filaru, niezależnie od charakteru podmiotów je wypłacających, nie padły ofiarą unijnych regulacji, w których nie uwzględnia się długoterminowego charakteru takich świadczeń;
44. uważa, że zalecenia Komisji dotyczące środków ostrożności muszą nie tylko określać i uwzględniać różnice między krajowymi systemami, lecz także stosować zasadę „takie samo ryzyko, takie same reguły” w każdym krajowym systemie i odpowiednim filarze; uważa, że środki te muszą ściśle przestrzegać zasady proporcjonalności pod względem wyważenia celów i korzyści w stosunku do obciążeń finansowych, administracyjnych i technicznych i muszą brać pod uwagę właściwą równowagę kosztów i korzyści;
45. jeśli chodzi o jakościowe środki ostrożności, za przydatne uznaje wnioski dotyczące wzmocnienia ładu korporacyjnego i zarządzania ryzykiem, wraz z wnioskami odnoszącymi się do wzmocnienia przejrzystości, obowiązków ujawniania informacji, a także ujawniania kosztów i przejrzystości strategii inwestycyjnych, i uważa, że powinno się je przedstawić w ramach jakiegokolwiek przeglądu, z zastrzeżeniem przestrzegania zasady pomocniczości i zasady proporcjonalności; zwraca uwagę, że ze względu na znaczne różnice w państwach członkowskich osiągnięcie zbieżności jakościowych środków ostrożności na szczeblu UE jest w krótkim czasie bardziej realne niż zbieżność ilościowych środków ostrożności;
46. w świetle obecnie dostępnych informacji nie jest przekonany, że ogólnoeuropejskie wymogi dotyczące kapitału własnego lub wycena bilansów byłyby właściwym rozwiązaniem; zgodnie z tym rozumowaniem odrzuca jakikolwiek przegląd dyrektywy IORP, który do tego dąży; uważa jednak, że w kontekście tej polityki powinno się w pełni brać pod uwagę ilościowe badanie wpływu przeprowadzane obecnie przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EUNUipPE), jak również ewentualne dalsze analizy następcze dla tego badania; podkreśla, że jeżeli

takie wymogi miałyby zostać wprowadzone później, bezpośrednie stosowanie wymogów „Solvency II” do instytucji pracowniczych programów emerytalnych nie byłoby odpowiednim instrumentem;

47. podkreśla, że dyrektywa IORP ma zastosowanie wyłącznie do dobrowolnych systemów emerytalnych i nie obejmuje żadnych instrumentów będących częścią obowiązkowego publicznego systemu emerytalnego;
48. zwraca uwagę na zasadnicze różnice między produktami ubezpieczeniowymi a pracowniczymi programami emerytalnymi; podkreśla, że wszelkie bezpośrednie stosowanie ilościowych wymogów „Solvency II” do pracowniczych programów emerytalnych byłoby niewłaściwe i mogłoby okazać się szkodliwe dla interesów pracowników i pracodawców; sprzeciwia się w związku z tym stosowaniu na zasadzie powielania wymogów „Solvency II” do pracowniczych programów emerytalnych i pozostaje jednocześnie otwarty na podejście zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności;
49. zwraca uwagę, że partnerzy społeczni (tj. pracodawcy i pracownicy) są wspólnie odpowiedzialni za treść uzgodnień dotyczących pracowniczych programów emerytalnych; podkreśla, że uzgodnienia umowne między partnerami społecznymi muszą być przestrzegane w każdym czasie, w szczególności w odniesieniu do utrzymywania równowagi między ryzykiem a korzyściami, które ma przynieść pracowniczy program emerytalny;
50. uważa dalsze opracowywanie na szczeblu UE modeli wypłacalności, np. jednolitego bilansu (ang. Holistic Balance Sheet) za sensowne tylko wtedy, gdy ich stosowanie, na podstawie solidnej oceny skutków, okazuje się realne w praktyce i opłacalne pod względem kosztów i korzyści, szczególnie wobec różnorodności instytucji pracowniczych programów emerytalnych w poszczególnych państwach członkowskich; zwraca uwagę, że wszelkie dalsze opracowywanie wariantów „Solvency II” lub modelu jednolitego bilansu nie powinno mieć na celu wprowadzenia przepisów dotyczących wymogów typu „Solvency II”;
51. odnotowuje duże zróżnicowanie w konstrukcji planów emerytalnych, od opartej na zdefiniowanym świadczeniu po wykorzystującą zdefiniowaną składkę lub rozwiązania mieszane; odnotowuje również tendencję do przechodzenia od systemów o zdefiniowanym świadczeniu do systemów o zdefiniowanej składce lub tworzenia w niektórych państwach członkowskich obowiązkowych filarów kapitałowych; podkreśla, że w związku z tym rośnie potrzeba większej przejrzystości i lepszego informowania obywateli o przyrzeczonych korzyściach, poziomie kosztów i strategiach inwestycyjnych;
52. podkreśla, że koncepcja stworzenia równych warunków konkurencji między ubezpieczeniami na życie i pracowniczymi programami emerytalnymi w drugim filarze jest odpowiednia tylko w pewnym stopniu, ze względu na zasadnicze różnice między produktami ubezpieczeniowymi a pracowniczymi programami emerytalnymi oraz zależy od profilu ryzyka, stopnia integracji na rynku finansowym oraz od dochodowego lub niedochodowego charakteru każdego poszczególnego usługodawcy; uznaje, że ze względu na konkurencję między ubezpieczeniami na życie a pracowniczymi programami emerytalnymi w drugim filarze istotne jest, by w celu uniknięcia wprowadzania

beneficjentów w błąd i zapewnienia im takiego samego poziomu ochrony ostrożnościowej produkty obciążone takim samym ryzykiem podlegały takim samym regułom;

Ochrona emerytur pracowniczych w przypadku niewypłacalności

53. jest zdania, że zgodnie z art. 8 dyrektywy 2008/94/WE w państwach członkowskich trzeba stale chronić uprawnienia na wypadek niewypłacalności;
54. wzywa Komisję do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu krajowych systemów i środków zabezpieczeń oraz, w razie zidentyfikowania poważnych nieprawidłowości w wyniku takiej oceny, do przygotowania poprawionych zaleceń UE w celu zapewnienia w pełni sprawdzonych mechanizmów prostej, niedrogiej i proporcjonalnej ochrony praw do emerytur pracowniczych w całej UE;
55. zauważa, że w niektórych państwach członkowskich pracodawcy już wspierają systemy emerytalne poprzez stosowanie systemów ochrony, rozdział aktywów, niezależne zarządzanie systemami i nadawanie systemom emerytalnym statusu wierzyciela nadrzędnego względem akcjonariuszy w razie niewypłacalności spółki;
56. podkreśla, że kwestie dotyczące ochrony emerytury w przypadku niewypłacalności mają ścisły związek z kluczowymi aspektami przeglądu dyrektywy IORP; podkreśla, że Komisja przy opracowywaniu tych dwóch dyrektyw powinna zapewnić ich stosowność i pełną zgodność;

Uzupełniające (trzeciego filaru) systemy oszczędzania na emeryturę

57. stwierdza, że znaczenie, rozpowszechnienie i struktura trzeciego filaru znacznie różnią się w poszczególnych państwach członkowskich;
58. ubolewa nad tym, że systemy trzeciego filaru są w większości przypadków bardziej kosztowne, bardziej ryzykowne i mniej przejrzyste niż systemy pierwszego filaru; domaga się stabilności, wiarygodności i zrównoważonego charakteru dla trzeciego filaru;
59. uważa, że w niektórych przypadkach do zgromadzenia adekwatnej emerytury konieczne mogłyby być prywatne oszczędności emerytalne; zachęca Komisję do współpracy z państwami członkowskimi na zasadzie podejścia opartego na najlepszych praktykach oraz do oceny i optymalizacji środków zachęty do gromadzenia prywatnych oszczędności emerytalnych, w szczególności w przypadku osób, które bez takich oszczędności nie zgromadzą adekwatnej emerytury;
60. uznaje ocenę sprawdzonych rozwiązań i propozycji dotyczących optymalizacji zachęt za właściwe;
61. podkreśla, że priorytetem polityki publicznej nie powinno być dotowanie systemów trzeciego filaru, lecz dopilnowanie, by każdy był odpowiednio chroniony w ramach dobrze funkcjonującego i stabilnego pierwszego filaru;
62. wzywa Komisję, by zbadała odporność systemów kapitałowych trzeciego filaru na sytuacje kryzysowe i wydała zalecenia dotyczące ograniczenia ryzyka;

63. proponuje dokonanie kontroli obowiązujących na szczeblu krajowym ustawowych limitów kosztów w odniesieniu do zawierania umów, zarządzania, zmiany dostawcy usługi lub zmiany rodzaju umowy i wydanie stosownych zaleceń;
64. uważa, że kodeks postępowania w odniesieniu do jakości, dostarczania informacji konsumentom i ochrony konsumenta w trzecim filarze mógłby przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności systemów emerytalnych trzeciego filaru; zachęca Komisję do ułatwiania wymiany najlepszych praktyk obecnie stosowanych w państwach członkowskich;
65. popiera opracowanie i ustanowienie na szczeblu UE dobrowolnego kodeksu postępowania – i ewentualnie także systemów certyfikacji produktów – w odniesieniu do jakości, informacji dla konsumenta i ochrony konsumenta w trzecim filarze; na wypadek, gdyby dobrowolny kodeks postępowania nie okazał się skuteczny, zaleca, aby państwa członkowskie podjęły działania regulacyjne w tych obszarach;
66. wzywa Komisję do zbadania sposobów lepszego wykorzystywania przepisów prawa UE dotyczących sektora finansowego w dążeniu do zapewnienia konsumentom rzetelnych i bezstronnych porad finansowych na temat emerytury i produktów związanych z emeryturą;

Znoszenie podatków i transgranicznych barier wynikających z prawa zobowiązań odnoszących się do inwestycji emerytalnych

67. wzywa Komisję i zainteresowane państwa członkowskie do osiągnięcia porozumienia w dziedzinie emerytur transgranicznych, w szczególności w sprawie sposobu unikania podwójnego opodatkowania i podwójnego nieopodatkowania;
68. uznaje dyskryminujące podatki za istotną barierę dla transgranicznej mobilności i domaga się ich szybkiego zniesienia, a także zwraca uwagę na ograniczone kompetencje UE w zakresie polityki podatkowej państw członkowskich;
69. uważa, że należy zbadać bariery wynikające z prawa zobowiązań;
70. wzywa Komisję, by w oparciu o istniejące struktury w odpowiedni sposób zaangażowała partnerów społecznych;

Płeć

71. przypomina o wyzwaniu, jakie dla emerytur stanowią różnice wynikające z płci; uważa za niepokojące zjawisko rosnącą liczbę osób starszych, zwłaszcza kobiet, żyjących poniżej poziomu ubóstwa; podkreśla, że publiczne systemy emerytalne (pierwszego filaru) powinny gwarantować wszystkim godny poziom życia; podkreśla, że równość płci na rynku pracy jest kluczowa dla zapewnienia stabilności systemów emerytalnych, ponieważ wyższe wskaźniki zatrudnienia podnoszą wzrost gospodarczy i prowadzą do płacenia większej ilości składek; uważa, że zrównaniu wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet muszą towarzyszyć skuteczne rozwiązania polityczne zapewniające równość płac za równą pracę, godzenie pracy z opieką nad osobami zależnymi; podkreśla konieczność, by rozważyć wprowadzenie zaliczania okresu sprawowania opieki do uprawnień

emerytalnych w uznaniu opieki sprawowanej nad osobami zależnymi, która przeważnie jest niepłatna;

72. z zadowoleniem przyjmuje zawarte w białej księdze zaproszenie państw członkowskich do zastanowienia się nad możliwością zaliczania okresów opieki sprawowanej nad osobami zależnymi do okresów składkowych przy obliczaniu świadczeń emerytalnych poszczególnych kobiet i mężczyzn; zwraca uwagę, że nierówny podział obowiązków rodzinnych między kobiety a mężczyzn – często prowadzący kobiety do wykonywania mniej pewnych, gorzej płatnych i niezadeklarowanych zajęć, co odbija się negatywnie na ich świadczeniach emerytalnych – jak i brak dostępnych i przystępnych cenowo usług oraz infrastruktury opieki, a także ostatnio wprowadzane oszczędności w tym obszarze bezpośrednio oddziałują na możliwości, zwłaszcza kobiet, by pracować i odkładać na emeryturę; wzywa zatem Komisję do zlecenia przeprowadzania badania tego zagadnienia;
73. przypomina o konieczności podjęcia przez państwa członkowskie kroków zmierzających do zlikwidowania rozbieżności w wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn za taką samą pracę oraz niejednakowego dostępu do odpowiedzialnych stanowisk, a także nierówności wynikających z płci na rynku pracy, które odbijają się również na wysokości emerytur, co prowadzi do znacznych różnic w wysokości emerytur pobieranych przez kobiety i do znacznie wyższych emerytur wypłacanych mężczyznom; apeluje do Komisji, by przedstawiła wnioski w sprawie przeglądu obowiązujących przepisów; odnotowuje, że pomimo niezliczonych kampanii, celów i działań przygotowanych w ostatnich latach zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć pozostaje uporczywie ogromne;
74. apeluje do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie, by zasada równego traktowania kobiet i mężczyzn była konsekwentnie stosowana;
75. podkreśla, że należy przedsięwziąć niezbędne środki przeciwdziałające różnicy w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w sektorze prywatnym, która w większości państw członkowskich jest dość znacząca;
76. podkreśla konieczność zmniejszenia rozbieżności między zarobkami kobiet i mężczyzn o takich samych kompetencjach i wykonujących tę samą pracę, gdyż taka sytuacja prowadzi do pogłębienia się przepaści między dochodami kobiet i mężczyzn oraz do podniesienia się wysokiej liczby kobiet żyjących w ubóstwie po przejściu na emeryturę lub po owdowieniu;
77. podkreśla, że większa średnia długość życia kobiet nie powinna prowadzić do dyskryminacji przy obliczaniu emerytur;
78. wzywa państwa członkowskie do przestrzegania i egzekwowania przepisów dotyczących ochrony kobiet w okresie macierzyństwa, aby kobiety nie były pokrzywdzone pod względem wysokości świadczeń emerytalnych z uwagi na urodzenie dziecka w toku kariery zawodowej;
79. uważa, że ta indywidualizacja praw emerytalnych jest niezbędna z punktu widzenia równości płci, jednak należy również zapewnić bezpieczeństwo wielu starszych kobiet, które są obecnie zależne od tzw. rent wdowich i innych uprawnień pokrewnych;

80. wskazuje, że państwa członkowskie powinny wspierać badania w zakresie wpływu poszczególnych wzorów indeksacji emerytur na ryzyko ubóstwa na starość, przy uwzględnieniu wymiaru płci; apeluje do państw członkowskich o wzięcie w szczególności pod uwagę zmian, jakie zachodzą w potrzebach ludzi w miarę starzenia się, np. potrzeby opieki długoterminowej, tak by zapewnić starszym osobom, a zwłaszcza kobietom, możliwość godnego życia i otrzymywania adekwatnej emerytury;
81. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

UZASADNIENIE

Informacje ogólne

We wszystkich krajach UE kwestia emerytur znajduje się pod dużą presją. Rządy państw strefy euro wprowadzają cięcia, by sprostać wymaganiom Paktu na rzecz stabilności i wzrostu poprzez zrównoważenie wydatków i wpływów, lub zmuszone są do daleko posuniętych interwencji, by opanować wysokie deficyty. Ponadto we wszystkich państwach członkowskich mówi się o starzeniu się społeczeństw. Średnia dalsza długość trwania życia osiąga różne wskaźniki w obrębie Europy, ale wszędzie rośnie. Zwiększa się liczba dłużej żyjących, zdrowych osób w wieku emerytalnym; kurczy się odsetek osób czynnych zawodowo; spada liczba narodzin, zaś młodzi ludzie studiują dłużej i później wkraczają na rynek pracy. W całej Europie jest za niski udział w rynku pracy osób powyżej 60 roku życia. Poza tym istnieje ryzyko, że kryzys ponownie doprowadzi do pojawienia się głosów wzywających do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę – przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego. Nie można już dalej posunąć solidarności międzypokoleniowej, w ramach której młoda osoba pracująca zapewnia wypłatę emerytur. Państwa o kapitałowym systemie emerytalnym, w którym emerytury wypłacane są z bieżącego budżetu, w szczególności borykają się z finansowaniem odpowiedniej wysokości emerytur.

Choć w mniejszym stopniu, kryzys wywiera jednak również presję na tzw. systemy drugiego filaru: zbiorowe rozwiązania, w ramach których oszczędza się z myślą o starości. Ponieważ w nadchodzących latach stopy oprocentowania prawdopodobnie pozostaną na niskim poziomie, zaś zasoby zainwestowane w przedsiębiorstwa z powodu kryzysu przynoszą dochody mniejsze od oczekiwanych, należy również i tutaj spodziewać się cięć. Podczas gdy dla tych systemów drugiego filaru dotychczas normalne było zapewnienie zdefiniowanego świadczenia, obecnie w coraz większym stopniu obserwuje się systemy o zdefiniowanej składce lub systemy łączące oba wymienione warianty.

Europejski plan na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur – zarówno dla osób młodych, jak i starych – w formie przedstawionej w białej księdze, jest wyśmienitym punktem wyjścia do dyskusji, po której można będzie wprowadzać reformy za pośrednictwem „miękkiego prawa”, a tam, gdzie to konieczne, w drodze rozwiązań ustawodawczych. Ogólnie rzecz biorąc, uznając i zachowując zakres odpowiedzialności spoczywającej na państwach członkowskich oraz partnerach społecznych, trzeba zacząć budować systemy, które są adekwatne, bezpieczne i stabilne. Systemy, które nie tylko przyczyniają się do zwiększenia mobilności na rynku pracy i swobody przemieszczania się, ale takie, które zapewniają rozwiązania na dziś i na jutro.

Demografia

Trendy demograficzne budzą zarówno obawy, jak i zadowolenie: żyjemy coraz dłużej. Oto kilka liczb na potwierdzenie tej tezy:

- populacja zostanie zdominowana przez osoby powyżej 55 roku życia (36,5% w 2010 r.);
- rośnie średnia długość trwania życia: dla mężczyzn z 76,7 lat (w 2010 r.) do 78,6 lat

- (w 2020 r.), dla kobiet z 82,5 lat (w 2010 r.) do 84 lat (w 2020 r.);
- wskaźnik urodzeń w UE utrzymuje się na niskim poziomie (1,6);
- wzrasta liczba osób powyżej 65 roku życia – z 16% w 2010 r. do 19% w społeczeństwie w 2020 r.;
- średni wiek, w którym osoby przestają pracować w UE, waha się na poziomie 61,4 lat;
- w 2008 r. na 4 osoby czynne zawodowo przypadał jeden emeryt; w 2060 r. jeden emeryt przypadnie na 2 pracujących;
- udział w rynku osób powyżej 55 roku życia wynosił średnio (w 2010 r.) 46,3%.

Trendy te obserwuje się w całej UE, choć widać i różnice. Na przykład w Rumunii średnia długość trwania życia wynosi 70 lat (dla mężczyzn) i 77,5 lat (dla kobiet), zaś w krajach Beneluksu – 77,9 lat (dla mężczyzn) i 82,7 lat (dla kobiet). Również udział w rynku pracy osób powyżej 55 roku życia bardzo się różni. W Szwecji wynosi on 73,9%, w Danii – 61,1%, w Holandii 56%, w Hiszpanii – 50,8% a w Belgii – 39,1%. Czy nam się to podoba, czy nie, więcej osób musi dłużej pracować. Musimy tego dokonać przez podwyższenie wieku emerytalnego na poziomie państw członkowskich, w korelacji ze średnią długością trwania życia. Zbyt małą uwagę przywiązuje się w szczególności do udziału w rynku pracy osób powyżej 55 roku życia, osób wykluczonych, tych, które muszą, a także chcą pracować. Trzeba energicznie wdrażać ukierunkowaną politykę reintegracji tych osób na rynku pracy. Możemy brać przykład z krajów, w których dzięki intensywnej polityce w tym zakresie znacznie wzrósł ten udział. Wniosek: więcej i dłużej pracować.

Zakres odpowiedzialności

Sprawozdawczyni zdaje sobie w pełni sprawę z głębokich różnic w systemach emerytalnych obowiązujących w Europie. Wiele państw członkowskich wprowadziło również reformy, by utrzymać emerytury w granicach przystępności. Potrzeba jednak więcej, by sprostać konsekwencjom starzenia się naszych społeczeństw.

Niezależnie od tego, jaki system wybierzemy, konieczne jest, by pracowało więcej ludzi, ale również by odkładano i oszczędzano na starość.

W Europie mamy różne systemy emerytalne. Choć nie istnieje jedna precyzyjna definicja, zwykło się definiować systemy emerytalne, zaliczając je do 3 filarów.

Pierwszy filar opiera się na solidarności między podatnikami. Często jest to filar publiczny, finansowany przez rząd za pośrednictwem systemu repartycyjnego. Takie emerytury również w przyszłości pozostaną ważnym źródłem dochodów dla emerytów. Sprawozdawczyni jest zdania, że większa liczba dłużej pracujących osób pozytywnie wpływa zarówno na emerytury, jak i na poziom składek na ubezpieczenie dla pracujących. Zatem przy zasięgnięciu opinii partnerów społecznych powinno się dążyć do znalezienia rozwiązań, które przyczynią się do podniesienia wskaźników udziału w rynku pracy, wieku emerytalnego oraz pociągną za sobą czynną politykę zatrudnienia. Kraje mogą poznać najlepsze praktyki w tym zakresie za pośrednictwem otwartej metody koordynacji. Ale również w pierwszym filarze można dokonać oszczędności, już teraz odkładając środki, by w przyszłości móc pokryć rosnące obciążenia.

Drugi filar w dużej mierze dotyczy uzupełniających pracowniczych emerytur, często opartych na wspólnej odpowiedzialności pracodawców i pracowników, którzy ustanawiają fundusz w

oparciu o wspólne wkłady. Sprawozdawczyni jest zdania, że uzupełniające zbiorowe emerytury będą musiały uzyskać większe znaczenie, by ograniczyć presję wywieraną na budżety krajowe. Niektóre kraje wprowadziły już środki w celu uzupełnienia publicznych systemów repartycyjnych prywatnymi kapitałowymi systemami emerytalnymi, wciąż jednak pozostaje wiele do zrobienia, by stworzyć uzupełniające możliwości oszczędzania na emeryturę.

Sprawozdawczyni dostrzega, zwłaszcza wśród osób młodych, spadek zainteresowania wpłacaniem na zbiorowe systemy emerytalne. Podejście kolektywistyczne i podział ryzyka w ramach jednego pokolenia i między nimi są cechami solidarności, a zatem mają nadrzędne znaczenie dla stabilnych i pewnych emerytur.

Zdaniem sprawozdawczyni pierwszy i drugi filar wspólnie tworzą podstawę pod adekwatne dochody emerytalne.

Trzeci filar opiera się na osobistych oszczędnościach poszczególnych osób, chcących uzupełnić swą przyszłą emeryturę, a w przypadkach, gdy ta nie istnieje – jako sposób zagwarantowania jej własnymi środkami. Chociaż znaczenie trzeciego filara jest niższe w stosunku do pierwszych dwóch, również i ten należy promować w większej mierze niż dotychczas. Oszczędzanie w trzecim filarze może okazać się rozwiązaniem dla okresów, w których pracownik nie uczestniczy w rynku pracy lub pracuje krócej, a tym samym otrzymuje mniej z pierwszego filara lub gromadzi mniej uprawnień w ramach drugiego.

Uprawnienia

Systemy emerytalne przede wszystkim podlegają kompetencjom państw członkowskich!

Koordinacja na płaszczyźnie UE ma znaczenie dla niektórych ich aspektów. Sprawozdawczyni ma na myśli wymogi Paktu na rzecz stabilności i wzrostu. Stale rosnąca część państwowego budżetu wydawana jest na emerytury. Obecnie przekracza ona już 10%.

Koordinacja i nowa polityka na szczeblu krajowym są również konieczne dla strategii Europa 2020, która jednoznacznie dąży do zapewnienia adekwatnych emerytur. Dla większości starszych Europejczyków emerytury pierwszego filaru – zwykle w ramach państwowego systemu – stanowią główne źródło utrzymania. Już teraz widać, że wiele emerytów żyje poniżej poziomu ubóstwa. Dzieje się tak pomimo faktu, iż strategia Europa 2020 definiuje „zwalczanie ubóstwa” jako jeden ze swoich priorytetów.

Fundusze emerytalne z drugiego filaru są znaczącymi inwestorami na rynkach finansowych. Kryzys ujawnił wrażliwość instytucji finansowych na załamania koniunktury gospodarczej. Z tych powodów postanowiono przyjmując bardziej rygorystyczne przepisy dla rynków finansowych w postaci pakietu dotyczącego zarządzania gospodarczego. Obejmuje on dyrektywę EMIR (rozliczanie instrumentów pochodnych w obrocie pozagiełdowym), dyrektywę MiFID II (poprawa warunków konkurencyjności rynków finansowych, zasady prowadzenia działalności, które muszą spełniać przedsiębiorstwa inwestycyjne), dyrektywa CRD IV (nadzór bankowy: włączenie porozumień zawartych w ramach Bazylea III do ram nadzorczych UE), dyrektywa Solvency II (system nadzorczy dla ubezpieczycieli, zastępujący i łączący szereg dyrektyw w sprawie ubezpieczeń w jedną dyrektywę ramową) oraz FTT (podatek od transakcji finansowych).

UE chce zaostrzyć nadzór również nad funduszami emerytalnymi poprzez dokonanie przeglądu dyrektywy IORP, która reguluje nadzór nad instytucjami pracowniczymi programów emerytalnych. Sprawozdawczynie dostrzega szanse w przeglądzie tej dyrektywy, ale jest również bardzo krytyczna wobec wymogów ilościowych, jakie mają zastosowanie do funduszy emerytalnych. Zgodnie z dyrektywą IORP fundusze emerytalne są instytucjami finansowymi drugiego filaru, podczas gdy programy emerytalne są systemami ubezpieczeń społecznych i opierają się na krajowych przepisach socjalnych i prawie pracy. Poza tym zagraża im inny rodzaj ryzyka, niż, na przykład, produktom ubezpieczeniowym. W przeciwieństwie do ubezpieczycieli nie mają na celu osiągnięcie zysku, ale z zasady wyrażają solidarność w ramach pokolenia i między nimi. Sprawozdawczynie ostrzega, iż wyższe wymogi adekwatności kapitałowej prowadzą do wyższych kosztów, a tym samym narażają na szwank emerytury obecnych i przyszłych emerytów. Z uwagi na owe wysokie koszty przedsiębiorstwa nie są w stanie zapewnić emerytur drugiego filaru. Również surowe wymagania ilościowe wchodzi w paradę ważnej roli funduszy emerytalnych jako długoterminowych inwestorów gospodarki europejskiej, hamując wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Sprawozdawczynie uważa zatem za niepożądane dokonywanie przeglądu dyrektywy IOPE pod kątem wymogów ilościowych. Wartość dodaną mogłoby jednak wnieść zmiana dyrektywy IOPE w zakresie wymagań jakościowych, np. jeśli chodzi o przejrzystość strategii inwestycyjnych i poziomów kosztów. Stworzyłoby to również lepsze możliwości porównywania oferty funduszy.

Równość szans

Średnio kobiety zarabiają mniej niż mężczyźni i częściej przerywają swą ścieżkę kariery, by podjąć się opieki nad innymi. Dlatego to kobiety często mają niższą pensję i są bardziej zagrożone możliwością popadnięcia w ubóstwo. W 2009 r. w trzynastu państwach członkowskich wciąż obowiązywał niższy ustawowy wiek emerytalny dla kobiet. Sprawozdawczynie uważa, że zrównanie wieku emerytalnego mężczyzn i kobiet może przyczynić się do podniesienia dochodów emerytalnych.

Sprawozdawczynie jest zdania, że w zbyt małym stopniu uwzględnia się uregulowania emerytalne, które umożliwiają elastyczne podejście do ścieżki kariery, pozwalając mężczyznom i kobietom na dzielenie życia zawodowego z opieką nad bliskimi. Istnieją dobre przykłady takich rozwiązań, które umożliwiają oszczędzanie na emeryturę również w okresach, w którym z uwagi na opiekę nad bliskimi, było się wyłączonym z rynku pracy. Należy poszukiwać nowych rozwiązań w uzupełniających systemach emerytalnych, a także w uregulowaniach w ramach trzeciego filaru.

Zmiany na rynku pracy

Rynek pracy wymaga od pracowników większej mobilności. Nie istnieje już jedno stanowisko pracy na całe życie. Wykorzystywany jest również szerzej swobodny przepływ pracowników. To normalne: jeśli studenci uczęszczają na zajęcia lub podejmują staż za granicą, skutkuje to często w późniejszym życiu zawodowym podjęciem pracy również za granicą. Mobilność należy wspierać, a nie karać, i dotyczy to zarówno mobilności w ramach tego samego państwa członkowskiego, jak i poza nim. Dla sprawozdawczynie oznacza to, że systemy emerytalne muszą być tak skonstruowane, by nabyte uprawnienia emerytalne – we własnym lub innym państwie członkowskim – nie mogły zostać utracone. Systemy emerytalne muszą przyczyniać się do większej mobilności. Sprawozdawczynie uważa też, że

ogromne znaczenie ma uzgodnienie minimalnych norm dotyczących nabywania i zachowywania wartości skumulowanych uprawnień emerytalnych.

Informacje

Bardzo ważna jest informacja o emeryturze, jakiej się można spodziewać. Klarowność informacji o dochodach prowadzi do większego zrozumienia, pieczołowitości i odpowiedzialności. Dostęp do właściwych informacji oraz świadomość ryzyka konieczne są do tego, by podjąć wyważone decyzje, na przykład o oszczędzaniu na później. System śledzenia uprawnień emerytalnych jest dobrym sposobem informowania obywateli o zgromadzonych przez nich uprawnieniach emerytalnych, tak we własnym państwie członkowskim, jak i w innych. Sprawozdawca chce wskazać na dobre przykłady, które już istnieją. Chodzi o to, by zmobilizować wszystkie państwa członkowskie do osiągnięcia prawidłowego zestawienia emerytur. Poprzez połączenie tych systemów śledzenia uprawnień emerytalnych poinformowany obywatel może uzyskać wszystkie wymagane informacje, by, jeśli to konieczne, podjąć niezbędne działanie.

27.2.2013

OPINIA KOMISJI GOSPODARCZEJ I MONETARNEJ (*)

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie planu na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur
(2012/2234(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*): Thomas Mann

(*) Zaangażowana komisja – art. 50 Regulaminu

WSKAZÓWKI

Komisja Gospodarcza i Monetarna zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

I Filar: Publiczny system emerytalny

1. odnosi poniższe zasadnicze uwagi do inicjatyw 1, 2 i 10, które dotyczą I filaru emerytalnego;
2. zwraca uwagę na prawdopodobieństwo rozegrania się w dłuższej perspektywie scenariusza zakładającego niski wzrost gospodarczy, z którym – przy jednocześnie zwiększającej się presji demograficznej – nieuchronnie wiązać się będzie konieczność wnoszenia wyższych składek przez pracowników w ciągu życia zawodowego w celu zapewnienia sobie określonego poziomu dochodów po przejściu na emeryturę; podkreśla, że w związku z tym państwa członkowskie – wobec surowych warunków – będą musiały skonsolidować swoje budżety i reformować własne gospodarki w celu zapewnienia dochodów emerytalnych w ramach pierwszego filaru na poziomie niezagrażającym ubóstwem;
3. uważa, że podstawową zasadą jest, by emerytury z pierwszego filaru utrzymywać na poziomie niezagrażającym ubóstwem, by były one dostępne dla wszystkich obywateli, niezależnie od tego, czy są oni aktywnymi uczestnikami rynku pracy, czy nie, by ich podstawę stanowiło podejście uwzględniające cykl życiowy, w którym bierze się pod uwagę karierę zawodową przez całe życie wraz z przerwami i zmianami w tej karierze, tak aby nie stawiać w gorszej sytuacji osób o „nietypowym” przebiegu życia zawodowego

i uznawać pożyteczny społecznie i ekonomicznie wkład pracy wolontariackiej i innego rodzaju nieodpłatnej pracy opiekuńczej;

4. jest zdania, że regulowanie kwestii adekwatnych i stabilnych dochodów emerytalnych należy do wyłącznych kompetencji zainteresowanych państw członkowskich i powinno być rozpatrywane w kontekście jednolitego rynku, co ma zasadnicze znaczenie dla stabilności rezerw na świadczenia emerytalne i swobodnego przepływu pracowników w Unii, i że Komisja powinna skupić swoje działania na gromadzeniu i upowszechnianiu informacji na temat sytuacji w zakresie świadczeń emerytalnych i wysiłków na rzecz reformy emerytalnej w całej UE oraz, w stosownych przypadkach, zachęcać państwa członkowskie do krytycznej analizy własnych systemów i wspierać wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk; podkreśla, że w UE powinno się poprawić porównywalność systemów emerytalnych;
5. podkreśla, że w UE powinno się wspierać wymianę dobrych praktyk, takich jak zwiększenie stopy przyrostu świadczeń emerytalnych w latach bezpośrednio poprzedzających osiągnięcie ustawowego wieku emerytalnego lub uwzględnianie wskaźnika średniej długości życia w celu zapewnienia stabilności systemów emerytalnych;
6. z zadowoleniem przyjmuje zamieszczony w rocznej analizie wzrostu gospodarczego na 2013 r. apel Komisji o przyspieszenie reform systemów emerytalnych w państwach członkowskich poprzez lepsze dopasowanie wieku emerytalnego do średniej długości życia i zapewnienie wydłużenia życia zawodowego;
7. uznaje, że fundusze emerytalne są ważnym inwestorem w gospodarce UE i w związku z tym mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia wzrostu gospodarczego;
8. wzywa państwa członkowskie, w których trwa proces wzmacniania systemów emerytalnych, do uwzględnienia wyzwań związanych ze starzeniem się społeczeństwa;
9. z zadowoleniem przyjmuje uznanie tego, że należy zachęcać do prowadzenia systemów emerytalnych drugiego filaru i trzeciego filaru, ponieważ obywatele powinni sami brać odpowiedzialność za własne finanse i własną przyszłość;
10. przypomina, że obecnie ponad 17% mieszkańców Unii Europejskiej ma 65 lat lub więcej i według prognoz Eurostatu liczba mieszkańców w tym wieku wyniesie 30% w roku 2060;
11. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązania państw członkowskich do zapewnienia adekwatnych i stabilnych systemów emerytalnych, podjęte w zaleceniach dla poszczególnych państw, przyjętych przez Radę w ubiegłym roku w ramach europejskiego semestru;
12. wzywa Komisję do wyraźnego określania – w miarę możliwości najwcześniej – podstawy prawnej wszelkich wniosków dotyczących systemów emerytalnych w państwach członkowskich;

Inicjatywa 1

13. wzywa do wzmocnienia społecznego wymiaru UE; zwraca uwagę na obowiązywanie zasady pomocniczości w obszarach wchodzących w zakres inicjatywy 1; zachęca Komisję do podsumowania w swoich zaleceniach dla poszczególnych państw, wynikających z rocznej analizy wzrostu gospodarczego na 2013 r., postępów w zakresie reformowania systemu emerytalnego osiągniętych w państwach członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje uznanie, że konieczne jest wzmocnienie systemów emerytalnych wobec długoterminowych zmian demograficznych, niestabilności rynku i niskich stóp procentowych;
14. podkreśla, że w ramach strategii „Europa 2020” kluczową kwestią związaną z emeryturami powinno być stworzenie o wiele większej liczbie pracowników, w szczególności wykonujących zawody najbardziej uciążliwe, możliwości pracy do ustawowego wieku emerytalnego, poprzez wzmocnienie polityki publicznej w dziedzinach bezpieczeństwa i higieny pracy, środowiska pracy i przekwalifikowania zawodowego;

Inicjatywa 2

15. z zadowoleniem przyjmuje wsparcie; podkreśla w szczególności, że planowane wsparcie mogłoby ułatwić wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi, na przykład w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej, zwłaszcza wśród osób z grupy wiekowej powyżej 55 lat, którego poziom różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich;

Inicjatywa 10

16. pozytywnie odnosi się do wymiany doświadczeń i określania dobrych praktyk w zakresie informacji na temat indywidualnych rozliczeń emerytalnych, które mogłyby odnosić się do pierwszego, drugiego lub trzeciego filaru;
17. zauważa, że z chwilą gdy systemy informacji o emeryturze będą w pełni rozwinięte, obywatele powinni w najkorzystniejszym układzie mieć dostęp do pełnych informacji na temat wszelkich indywidualnych uprawnień w ramach wszystkich trzech filarów, zgromadzonych w jednym miejscu, na przykład na koordynowanym portalu internetowym;
18. przypomina, że publiczne systemy emerytalne są jedynymi systemami, które opierają się na solidarności między- i wewnątrzpokoleniowej;
19. uważa, że publiczne systemy emerytalne mają największą zdolność zapewnienia dochodów emerytom;
20. wyraża głębokie ubolewanie, że w białej księdze nie uwzględniono kwestii podstawowej troski o umacnianie publicznych systemów emerytalnych;
21. z zadowoleniem przyjmuje zalecenie EKES-u w sprawie opracowania w przyszłych przepisach standardów dotyczących minimalnych emerytur lub mechanizmów zabezpieczenia emerytalnego, aby zapewnić dochody powyżej progu ubóstwa;

22. jest zdania, że podatek od transakcji finansowych może stanowić innowacyjną reakcję na finansowanie emerytur w długim okresie;

II Filar: Emerytury pracownicze

23. odnosi poniższe zasadnicze uwagi do inicjatywy 10, 11, 12, 14 i 17, które dotyczą II filaru emerytalnego;

24. podkreśla, że fundusze emerytalne drugiego filaru są ważnymi długoterminowymi inwestorami w gospodarce realnej; zachęca Komisję do podsumowania skumulowanego wpływu przepisów prawa dotyczących rynku finansowego (np. rozporządzenia w sprawie infrastruktury rynku europejskiego, dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych, czwartej dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych) na fundusze emerytalne drugiego filaru i ich zdolność do inwestowania w gospodarkę realną, a także do przedstawienia sprawozdania na ten temat w jej przyszłej zielonej księdze w sprawie inwestycji długoterminowych;

25. zwraca uwagę, że systemy drugiego filaru muszą być bezpieczne i przejrzyste, muszą zapewniać solidarność międzypokoleniową i odzwierciedlać nowoczesne systemy pracy; zauważa, że w niektórych państwach członkowskich pracodawcy już wspierają systemy emerytalne poprzez stosowanie systemów ochrony, segregację aktywów, niezależne zarządzanie systemami i nadawanie systemom emerytalnym statusu wierzyciela nadrzędnego względem akcjonariuszy w razie niewypłacalności spółki;

26. uważa, że zapewnienie przestrzegania w ramach europejskich systemów drugiego filaru solidnych regulacji ostrożnościowych jest kluczem do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony członków i beneficjentów oraz do respektowania mandatu grupy G20, zgodnie z którym wszystkie instytucje finansowe podlegają odpowiednim regulacjom i odpowiedniemu nadzorowi;

27. podkreśla, że w poszczególnych państwach członkowskich występują bardzo duże różnice w organizacji drugiego filaru i zróżnicowanie podmiotów wypłacających świadczenia emerytalne z tego filaru; zauważa, że w niektórych państwach członkowskich świadczenia emerytalne związane z pracą są głównie ujęte w pierwszym filarze; wyjaśnia, że działania regulacyjne UE dotyczące środków ostrożności powinny być przeprowadzone tylko wtedy, gdy istnieją potencjalne korzyści w zakresie poprawy bezpieczeństwa, ułatwienia działalności transgranicznej i zachęcania do swobodnego przepływu pracowników;

28. podkreśla, że celem przeglądu dyrektywy w sprawie instytucji pracowniczych programów emerytalnych powinno być utrzymanie adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych emerytur pracowniczych w całej Europie, poprzez stworzenie środowiska, które stymuluje dalszy postęp w tej dziedzinie na rynku krajowym i na rynku wewnętrznym, w drodze zapewnienia większej ochrony obecnym i przyszłym emerytom i elastycznego dostosowania do znacznego transgranicznego i międzysektorowego zróżnicowania istniejących systemów;

29. domaga się, by w inicjatywach ustawodawczych UE respektować wybory dokonywane przez państwa członkowskie w odniesieniu do podmiotów wypłacających świadczenia emerytalne drugiego filaru;

Inicjatywa 11

30. podkreśla, że podstawą wszelkiej dalszej działalności regulacyjnej UE dotyczącej środków ostrożności musi być solidna analiza skutków, która powinna obejmować przepis o podleganiu podobnych produktów takim samym normom ostrożnościowym, odpowiednie wymogi odnośnie do tworzenia rezerw i mobilność pracowników w obrębie Unii oraz że jej ogólnym celem powinno być zapewnienie uprawnień nabytych przez pracowników; podkreśla, że podstawą wszelkiej dalszej działalności regulacyjnej UE dotyczącej środków ostrożności musi być również aktywny dialog z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi stronami oraz faktyczne zrozumienie i uwzględnianie specyficznych uwarunkowań krajowych; podkreśla, że systemy emerytalne są głęboko osadzone w realiach kulturowych, społecznych, politycznych i gospodarczych danego państwa członkowskiego; podkreśla, że wszystkie podmioty wypłacające świadczenia emerytalne drugiego filaru, niezależnie od ich formy prawnej, powinny podlegać proporcjonalnym i solidnym regulacjom, w których uwzględnia się specyfikę ich działalności gospodarczej, ze szczególnym naciskiem na długoterminowość;
31. domaga się, aby przepisy dotyczące świadczeń emerytalnych drugiego filaru, niezależnie od podmiotów je wypłacających, nie były osłabiane w unijnych regulacjach, w których nie uwzględnia się długoterminowego charakteru takich świadczeń;
32. uważa, że zalecenia Komisji dotyczące środków ostrożności powinny nie tylko określać i uwzględniać różnice między krajowymi systemami, lecz także stosować zasadę „takie samo ryzyko, takie same reguły” w każdym krajowym systemie i odpowiednim filarze; uważa, że środki te muszą ściśle przestrzegać zasady proporcjonalności pod względem wyważenia celów i korzyści w stosunku do obciążeń finansowych, administracyjnych i technicznych i brać pod uwagę właściwą równowagę kosztów i korzyści;
33. w kontekście jakościowych środków ostrożności za przydatne uznaje zalecenia dotyczące wzmocnienia ładu korporacyjnego i zarządzania ryzykiem oraz odnoszące się do wzmocnienia przejrzystości i obowiązku ujawniania informacji, a także ujawniania kosztów i przejrzystości strategii inwestycyjnych i uważa, że powinny one być sformułowane w ramach przeglądu, z zastrzeżeniem przestrzegania zasady pomocniczości i zasady proporcjonalności; zwraca uwagę, że ze względu na znaczne różnice w państwach członkowskich zbieżność jakościowych środków ostrożności na szczeblu UE jest w krótkim czasie bardziej realna niż zbieżność ilościowych środków ostrożności;
34. nie jest przekonany, w świetle informacji dostępnych w obecnym czasie, że ogólnoeuropejskie wymogi dotyczące kapitału własnego lub wycena bilansów byłyby właściwym rozwiązaniem; odrzuca zgodnie z tą logiką przegląd dyrektywy w sprawie funduszy emerytalnych, która ma to na celu; uważa jednak, że przeprowadzane obecnie przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EUNUiPPE) ilościowe badanie wpływu, jak również ewentualne dalsze analizy po tym badaniu, powinny być w pełni wzięte pod uwagę w tym kontekście politycznym; podkreśla, że jeżeli takie wymogi miałyby zostać wprowadzone później, bezpośrednie stosowanie wymogów „Solvency II” do pracowniczych programów emerytalnych nie byłoby odpowiednim instrumentem;
35. podkreśla, że dyrektywa w sprawie funduszy emerytalnych ma zastosowanie wyłącznie do

dobrowolnych systemów emerytalnych i nie obejmuje żadnych instrumentów będących częścią obowiązkowego publicznego systemu emerytalnego;

36. zwraca uwagę na zasadnicze różnice między produktami ubezpieczeniowymi a pracowniczymi programami emerytalnymi; podkreśla, że wszelkie bezpośrednie stosowanie ilościowych wymogów „Solvency II” do pracowniczych programów emerytalnych byłoby niewłaściwe i mogłoby okazać się szkodliwe dla interesów pracowników i pracodawców; sprzeciwia się w związku z tym stosowaniu na zasadzie powielania wymogów „Solvency II” do pracowniczych programów emerytalnych i pozostaje jednocześnie otwarty na podejście zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności;
37. zwraca uwagę, że partnerzy społeczni (tj. pracodawcy i pracownicy) są wspólnie odpowiedzialni za treść uzgodnień dotyczących pracowniczych programów emerytalnych; podkreśla, że uzgodnienia umowne między partnerami społecznymi muszą być przestrzegane w każdym czasie, w szczególności w odniesieniu do utrzymywania równowagi między ryzykiem a korzyściami, które ma przynieść pracowniczy program emerytalny;
38. uważa dalsze opracowywanie na szczeblu UE modeli wypłacalności, np. jednolitego bilansu (ang. Holistic Balance Sheet) za sensowne tylko wtedy, gdy ich stosowanie, na podstawie solidnej oceny skutków, okazuje się realne w praktyce i opłacalne pod względem kosztów i korzyści, szczególnie wobec różnorodności instytucji pracowniczych programów emerytalnych w poszczególnych państwach członkowskich; zwraca uwagę, że wszelkie dalsze opracowywanie wariantów „Solvency II” lub modelu jednolitego bilansu nie powinno mieć na celu wprowadzenia przepisów dotyczących wymogów typu „Solvency II”;
39. odnotowuje duże zróżnicowanie w konstrukcji planów emerytalnych, od opartej na zdefiniowanym świadczeniu po wykorzystującą zdefiniowaną składkę lub rozwiązania mieszane; odnotowuje również tendencję do przechodzenia od systemów o zdefiniowanym świadczeniu do systemów o zdefiniowanej składce lub tworzenia w niektórych państwach członkowskich obowiązkowych filarów kapitałowych; podkreśla, że w związku z tym rośnie potrzeba większej przejrzystości i lepszego informowania obywateli o przyrzeczonych świadczeniach, poziomie kosztów i strategiach inwestycyjnych;
40. podkreśla, że koncepcja stworzenia równych warunków konkurencji między ubezpieczeniami na życie i pracowniczymi programami emerytalnymi w II filarze jest odpowiednia tylko w pewnym stopniu, ze względu na zasadnicze różnice między produktami ubezpieczeniowymi a pracowniczymi programami emerytalnymi oraz zależy od profilu ryzyka, stopnia integracji na rynku finansowym oraz od dochodowego lub niedochodowego charakteru każdego poszczególnego usługodawcy; uznaje, że ze względu na konkurencję między ubezpieczeniami na życie a pracowniczymi programami emerytalnymi w II filarze istotne jest, by w celu uniknięcia wprowadzania beneficjentów w błąd i zapewnienia im takiego samego poziomu ochrony ostrożnościowej produkty obciążone takim samym ryzykiem podlegały takim samym regułom;

Inicjatywa 12

41. jest zadania, że konieczne jest stałe zabezpieczenie w państwach członkowskich uprawnień na wypadek niewypłacalności zgodnie z art. 8 dyrektywy 2008/94/WE;
42. wzywa Komisję do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu krajowych systemów i środków zabezpieczeń oraz, w razie zidentyfikowania poważnych nieprawidłowości w wyniku takiej oceny, do przygotowania poprawionych zaleceń UE w celu zapewnienia w pełni sprawdzonych mechanizmów prostej, niedrogiej i proporcjonalnej ochrony praw do emerytur pracowniczych w całej UE;
43. podkreśla, że kwestie dotyczące ochrony emerytury w przypadku niewypłacalności mają ścisły związek z kluczowymi aspektami przeglądu dyrektywy w sprawie instytucji pracowniczych programów emerytalnych; podkreśla, że Komisja przy opracowywaniu tych dwóch dyrektyw powinna zapewnić ich stosowność i pełną zgodność;

Inicjatywa 14

44. pozytywnie odnosi się do opracowania kodeksu dobrych praktyk w zakresie pracowniczych programów emerytalnych, jeżeli tylko jego celem jest przedstawienie przeglądu sprawdzonych rozwiązań i zaleceń dotyczących systemów i środków zabezpieczeń; wzywa Komisję do właściwej koordynacji tych prac z właściwym przeglądem i inicjatywami;
45. zwraca uwagę, że aspekt płci musi być także w szczególności brany pod uwagę w tym kontekście, zwłaszcza wobec problematycznej sytuacji kobiet, które obecnie mają mniejsze niż mężczyźni szanse na zgromadzenie odpowiednich oszczędności emerytalnych z tytułu pracy zawodowej;
46. z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący wspierania rozwoju usług umożliwiających śledzenie uprawnień emerytalnych we wszystkich państwach członkowskich; podkreśla – biorąc pod uwagę obecną tendencję wśród pracowników do zmiany pracy częściej niż w przeszłości – że takie usługi będą miały dla obywateli coraz ważniejsze znaczenie w związku z uzyskiwaniem odpowiednich informacji na temat wszystkich posiadanych uprawnień i z podejmowaniem racjonalnych decyzji w sprawach dotyczących emerytury;
47. zwraca uwagę, że usługi śledzenia uprawnień emerytalnych, jeśli są w pełni rozwinięte, powinny w idealnym układzie obejmować nie tylko emerytury pracownicze, lecz także systemy III filaru i dostosowane do indywidualnych potrzeb informacje na temat uprawnień w ramach I filaru;

Inicjatywa 17

48. z zadowoleniem przyjmuje tworzenie usług śledzenia uprawnień emerytalnych dla I i II filaru w państwach członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje również rozważania dotyczące utworzenia transgranicznych usług śledzenia uprawnień emerytalnych dla II filaru i zamiar Komisji dotyczący rozpoczęcia projektu pilotażowego w tym zakresie, aby ułatwić pracownikom przemieszczanie się między państwami członkowskimi bez utraty uprawnień emerytalnych; zwraca uwagę, że obywatele potrzebują wysokiej jakości informacji ze wszystkich systemów emerytalnych (I, II i III filaru), tak aby mogli

zaplanować swoje oszczędności emerytalne i rozważyć przystąpienie do programów emerytur dodatkowych; zachęca Komisję do ułatwiania wymiany najlepszych praktyk istniejących w państwach członkowskich oraz do wspierania rozwoju transgranicznych usług śledzenia uprawnień emerytalnych;

49. zwraca uwagę, że według OECD mobilność między państwami członkowskimi jest niewielka i tylko 3% obywateli europejskich w wieku produkcyjnym mieszka w innym państwie UE¹; uważa jednak, że brak pewności prawa w przypadku przenoszenia uprawnień emerytalnych stanowi jedną z głównych przeszkód dla mobilności pracowników w Europie;
50. zauważa, że transgraniczna mobilność jest nie tylko podstawowym prawem obywateli UE, lecz także czynnikiem o istotnym znaczeniu dla tworzenia rynku wewnętrznego i funkcjonowania europejskiej gospodarki w sposób możliwie najbardziej efektywny; podkreśla, że głównym celem działań UE w dziedzinie emerytur powinno być wyeliminowanie pozostałych przeszkód dla takiej mobilności;
51. zwraca uwagę na potrzebę poszerzenia bazy poprzez otwarcie systemów;
52. z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący wspierania efektywnych transgranicznych usług śledzenia uprawnień emerytalnych; podkreśla, że rozwój transgranicznych usług śledzenia uprawnień emerytalnych – dzięki którym obywatele pracujący w różnych państwach członkowskich będą mogli w trakcie kariery o wiele łatwiej śledzić wszystkie swoje nabyte uprawnienia emerytalne i domagać się ich realizacji – powinien być wspierany jako inicjatywa o priorytetowym znaczeniu; podkreśla, że transgraniczne usługi śledzenia uprawnień emerytalnych powinny mieć dużą efektywność, odchudzoną strukturę prawno-administracyjną i bardzo niski koszt;

III Filar: Prywatne oszczędności emerytalne

53. odnosi poniższe zasadnicze uwagi do inicjatywy 9, 10, 13, 18, 19 i 20, które dotyczą III filaru emerytalnego;
54. stwierdza, że znaczenie, rozpowszechnienie i struktura III filaru znacznie różnią się w poszczególnych państwach członkowskich;
55. podkreśla, że utrzymanie adekwatnych świadczeń w I filarze opartych na zasadach solidarnościowych i odpowiedniej ochrony dla wszystkich powinno być najwyższym priorytetem w państwach członkowskich; zwraca uwagę, że III filar może pełnić rolę pomocniczą przy zmniejszaniu presji demograficznej; odrzuca wszelkie środki, które kosztem I filaru działają na korzyść II lub III filaru;
56. ubolewa nad tym, że systemy III filaru są w większości przypadków bardziej kosztowne, bardziej ryzykowne i mniej przejrzyste niż systemy I filaru; domaga się stabilności, wiarygodności i zrównoważonego charakteru dla III filaru;

¹ OECD (2012) „Mobilność i migracja w Europie”, s. 63 w „OECD Economic Surveys: European Union 2012, OECD Publishing”.

57. zwraca uwagę, że w niektórych państwach członkowskich III filar emerytalny jest dostępny tylko dla osób o wystarczająco wysokich dochodach pozwalających na opłacanie składek; domaga się zatem zwiększenia akceptacji dla osób o niskich lub przeciętnych dochodach i ich dostępu do III filaru;
58. podkreśla, że w zielonej księdze Komisja nie wyjaśniła, na jakiej podstawie prawnej opierają się planowane przepisy dotyczące III filaru, co uznaje za istotne pominięcie;

Inicjatywa 9

59. w kontekście inicjatywy 9 przypomina o bezwzględny przestrzeganiu zasady pomocniczości;
60. uważa, że w niektórych przypadkach do zgromadzenia adekwatnej emerytury mogą być potrzebne prywatne oszczędności emerytalne; zachęca Komisję do współpracy z państwami członkowskimi na zasadzie podejścia opartego na najlepszych praktykach oraz do oceny i optymalizacji środków zachęty do gromadzenia prywatnych oszczędności emerytalnych, w szczególności w przypadku osób, które bez takich oszczędności nie zgromadzą adekwatnej emerytury;
61. uznaje ocenę sprawdzonych rozwiązań i propozycji dotyczących optymalizacji zachęt za właściwe;
62. podkreśla, że priorytetem polityki publicznej nie powinno być dotowanie systemów III filaru, lecz dopilnowanie, by każdy był odpowiednio chroniony w ramach dobrze funkcjonującego i stabilnego I filaru;
63. wzywa Komisję, by zbadała odporność systemów kapitałowych III filaru na sytuacje kryzysowe i wydała zalecenia dotyczące ograniczenia ryzyka;
64. proponuje dokonanie kontroli obowiązujących na szczeblu krajowym ustawowych limitów kosztów w odniesieniu do zawierania umów, zarządzania, zmiany dostawcy usługi lub zmiany rodzaju umowy i wydanie stosownych zaleceń;
65. uważa, że kodeks postępowania w odniesieniu do jakości, dostarczania informacji konsumentom i ochrony konsumenta w III filarze mógłby przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności systemów emerytalnych III filaru; zachęca Komisję do ułatwiania wymiany najlepszych praktyk istniejących w państwach członkowskich;

Inicjatywa 13

66. popiera opracowanie i ustanowienie na szczeblu UE dobrowolnego kodeksu postępowania – i ewentualnie także systemów certyfikacji produktów – w odniesieniu do jakości, informacji dla konsumenta i ochrony konsumenta w III filarze; gdyby dobrowolny kodeks postępowania nie okazał się skuteczny, zaleca, aby państwa członkowskie podjęły działania regulacyjne w tych obszarach;
67. wzywa Komisję do zbadania sposobów lepszego wykorzystywania przepisów prawa UE dotyczących sektora finansowego w dążeniu do zapewnienia konsumentom rzetelnych i

bezsronnych porad finansowych na temat emerytury i produktów związanych z emeryturą;

Inicjatywa 18

68. wzywa Komisję i zainteresowane państwa członkowskie do osiągnięcia porozumienia, w szczególności w sprawie sposobu unikania podwójnego opodatkowania i podwójnego nieopodatkowania w dziedzinie emerytur transgranicznych;
69. uznaje dyskryminujące podatki za istotną barierę dla transgranicznej mobilności i domaga się ich szybkiego zniesienia, a także zwraca uwagę na ograniczone kompetencje UE w zakresie polityki podatkowej państw członkowskich;

Inicjatywa 19

70. uważa, że należy zbadać bariery wynikające z prawa zobowiązań;
71. wzywa Komisję, by w oparciu o istniejące struktury w odpowiedni sposób zaangażowała parterów społecznych;

Inicjatywa 20

72. podkreśla, że niezrównoważone systemy I filaru stanowią poważne zagrożenie dla krajowych budżetów;
73. podkreśla znaczenie stosowania jednolitej metodologii obliczania długoterminowej stabilności finansów publicznych oraz określania udziału w nich zobowiązań związanych ze świadczeniami emerytalnymi;
74. wzywa państwa członkowskie, między innymi w związku ze sprawozdaniem dotyczącym adekwatności emerytur za 2012 r., do zintensyfikowania prac mających na celu zapobieganie ubóstwu osób w starszym wieku; podkreśla, że jeśli w tym względzie nie zostaną podjęte zdecydowane działania na rzecz wzmocnienia systemów emerytalnych, prawdopodobnie nie zostaną osiągnięte cele strategii „Europa 2020” dotyczące problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
75. podkreśla, że kluczem do budowania stabilniejszych i bardziej adekwatnych systemów emerytalnych jest skoncentrowanie się na likwidacji nierówności między kobietami i mężczyznami; zwraca uwagę, że we wszystkich państwach członkowskich należy podjąć wzmoczone działania w tym zakresie, na przykład w dziedzinie propagowania równości płac, walki z dyskryminacją ze względu na płeć, przyznawania dofinansowania do emerytury z tytułu opieki nad dziećmi i osobami starszymi, ograniczania zjawiska wymuszonej pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy, a także poprawy warunków pracy i warunków dotyczących emerytury w przypadku niepewnego zatrudnienia.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	26.2.2013
Wynik głosowania końcowego	+: 44 -: 1 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Burkhard Balz, Elena Băsescu, Jean-Paul Basset, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Ildikó Gáll-Pelcz, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Syed Kamall, Othmar Karas, Wolf Klinz, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Nitras, Ivari Padar, Alfredo Pallone, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Peter Simon, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Sampo Terho, Marianne Thyssen, Corien Wortmann-Kool, Pablo Zalba Bidegain
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Pervenche Berès, Sari Essayah, Sophia in 't Veld, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Nils Torvalds, Roberts Zile
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Alejandro Cercas

2.10.2012

OPINIA KOMISJI RYNKU WEWNĘTRZNEGO I OCHRONY KONSUMENTÓW

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie programu dotyczącego odpowiednich, pewnych i zrównoważonych emerytur

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Sergio Gaetano Cofferati

WSKAZÓWKI

Komisja Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. zauważa, że kryzys finansowy i gospodarczy uwypuklił trudności z utrzymaniem wielu systemów zabezpieczenia społecznego oraz zachodzące w Europie zmiany, takie jak m.in. starzenie się społeczeństwa, zmieniające się struktury rodzinne i coraz liczniejsze nietypowe formy zatrudnienia i jest zdania, że adekwatność i pewność świadczeń z tytułu emerytur to decydujące elementy spójności społecznej, które można zapewnić poprzez określenie minimalnej wysokości emerytur; podkreśla, że reforma systemów emerytalnych nie może być przeprowadzana w oderwaniu od reform innych systemów zabezpieczenia społecznego;
2. podkreśla, że podstawowym celem systemów emerytalnych jest zapewnienie emerytom wystarczających dochodów i umożliwienie osobom starszym życia w godnych warunkach i przy zachowaniu niezależności finansowej;
3. zauważa, że wzrost średniej długości życia jest rzeczą pozytywną, gdyż stanowi bezpośrednią konsekwencję poprawy europejskich systemów opieki zdrowotnej i jakości życia; podkreśla, że emeryci odgrywają czynną rolę w społeczeństwie i wnoszącą do niego swój wkład;
4. jest zaniepokojony rosnącą liczbą osób starszych, zwłaszcza kobiet, które żyją poniżej poziomu ubóstwa i uważa, że systemy emerytalne muszą gwarantować wszystkim zadowalający i godny poziom życia;
5. podkreśla, że MŚP są jednym z głównych źródeł zatrudnienia i wzrostu w UE i mogą mieć znaczący wkład w utrzymanie i adekwatność systemów emerytalnych w państwach

członkowskich;

6. jest zdania, że państwa członkowskie mogłyby ocenić dostosowanie wieku emerytalnego do długości życia poprzez formuły opierające się na dobrowolności lub elastyczności, a także poprzez środki zachęcające do przedłużania aktywności zawodowej, takie jak możliwość otrzymywania częściowej emerytury przy jednoczesnym kontynuowaniu pracy; podkreśla, że do wydłużenia życia zawodowego w Unii Europejskiej konieczna jest wspólna odpowiedzialność pracowników, pracodawców i sektora publicznego oraz że reformy te powinny być społecznie sprawiedliwe, starannie ocenione z punktu widzenia ich skutków dla słabszych grup oraz przeprowadzane w sposób umacniający mechanizmy solidarności;
7. zachęca państwa członkowskie do wykorzystania mocnych argumentów społeczno-gospodarczych w celu rezygnacji z polityki uniemożliwiającej starszym pracownikom dłuższe pozostanie na rynku pracy;
8. zgadza się z Komisją, że w sytuacji, gdy likwiduje się możliwość przechodzenia na wcześniejszą emeryturę, należy zagwarantować zainteresowanym osobom możliwość kontynuowania pracy lub, jeżeli byłoby to niemożliwe, zapewnić dochód minimalny w uzupełnieniu do przepisów gwarantujących ciągłość składek na system zabezpieczenia społecznego;
9. jest zdania, że każda opcja dotycząca wydłużenia życia zawodowego i wieku emerytalnego powinna uwzględniać szczególną sytuację tych, którzy wykonywali pracę uciążliwą oraz tych, którzy bardzo wcześnie rozpoczęli działalność zawodową;
10. utrzymuje, że wprowadzeniu równości kobiet i mężczyzn w odniesieniu do wieku emerytalnego musi towarzyszyć skuteczna polityka na rzecz równości wynagrodzeń i godzenia życia zawodowego i rodzinnego, a wykonywanej przez kobiety pracy opiekuńczej należy nadać właściwą wartość oraz status opiekuna nieformalnego; wzywa Komisję do sporządzenia wykazu systemów emerytalnych, które najlepiej uwzględniają reagowanie systemów emerytalnych na kwestie płci i przewidują wyrównanie różnic w emeryturach kobiet;
11. jest zdania, że mnożenie się nietypowych umów i związane z tym rozpowszechnienie niestabilnych i niepewnych ścieżek kariery może powodować przerwy w uiszczaniu składek na system emerytalny, co z kolei ma niebezpieczne skutki dla świadczeń należnych tym pracownikom;
12. uważa za konieczne zwalczanie uchylania się od uiszczania składek na system emerytalny i wprowadzenie bardziej zdecydowanych sankcji wobec tego zjawiska, które może podważyć adekwatność i trwałość systemów emerytalnych i powoduje dyskryminację wśród pracowników i przedsiębiorstw, zasilając nieuczciwą konkurencję;
13. podkreśla konieczność ochrony oszczędzających na emeryturę przed bankructwem funduszy emerytalnych;
14. jest zdania, że z powodu zmian demograficznych i zwiększonych ograniczeń budżetu publicznego adekwatność systemów emerytalnych należy zapewnić poprzez umocnienie

pierwszego filara publicznego, poprawę i rozszerzenie uzupełniających zakładowych systemów emerytalnych, a także zachęcanie obywateli do wykorzystywania prywatnych systemów emerytalnych, aby zapewnić dostępność, możliwość przenoszenia uprawnień oraz pewność;

15. jest zdania, że konieczne są zdecydowane bodźce, aby zachęcać fundusze emerytalne do długoterminowego inwestowania w zrównoważone, niskoemisyjne oraz sprzyjające włączeniu społecznemu dziedziny działalności i tym samym unikać inwestycji krótkoterminowych i nadmiernie ryzykownych;
16. podkreśla znaczenie utrzymania krajowych systemów emerytalnych państw członkowskich dla stabilności finansowej Unii Europejskiej, jak również takiego wzajemnego powiązania państw członkowskich w strefie euro, by ich zobowiązania emerytalne miały skutek transgraniczny;
17. jest zdania, że mobilność siły roboczej na jednolitym rynku ma zasadnicze znaczenie dla wzrostu; przypomina o znaczeniu przenoszenia uprawnień emerytalnych z jednego państwa członkowskiego do drugiego, a którego brak nadal stanowi istotną barierę zniechęcającą obywateli do korzystania z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się; uważa, że należy lepiej informować obywateli o możliwości przenoszenia praw emerytalnych oraz stworzyć warunki ochrony i realizacji możliwości nieograniczonego przenoszenia praw emerytalnych, łącznie z prawami przysługującymi na podstawie systemów uzupełniających i dodatkowych; uważa w związku z tym, że trzeba zbadać wszelkie możliwe sposoby, m.in. wznowić prace nad dyrektywą zapewniającą nieograniczone przenoszenie praw emerytalnych. podkreśla ponadto, że przenoszenie praw powinno być zagwarantowane także w przypadku składek wpłacanych do funduszy zakładowych i obejmujących okres niewystarczający do uzyskania jakichkolwiek praw zgodnie z warunkami umownymi tych funduszy zakładowych;
18. w związku z tym uważa za wskazane, by Komisja jak najszybciej zbadała, jak można rozwiązać problemy fiskalne i aktuarialne pojawiające się przy przenoszeniu uprawnień emerytalnych i jak można stworzyć system, który umożliwiłby bezpośrednie uzyskanie informacji na temat praw emerytalnych nabytych w państwach członkowskich UE;
19. uważa, że zasadne byłoby dokonanie przeglądu dyrektywy w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami z myślą o zapewnieniu rzeczywistego egzekwowania przepisów dyrektywy przez państwa członkowskie; jest przekonany, że przegląd ten powinien mieć na celu propagowanie transgranicznej działalności zakładowych funduszy emerytalnych na jednolitym rynku, gwarantować odpowiedni nadzór finansowy, podnosić poziom bezpieczeństwa, przejrzystości i informacji dla beneficjentów oraz aktualizować wymogi wypłacalności i kapitalizacji; jest ponadto przekonany, że przegląd powinien uwzględnić duże różnice między zakładowymi funduszami emerytalnymi i funduszami ubezpieczeniowymi oraz ewentualną odpowiedzialność przedsiębiorstw i istniejących mechanizmów zabezpieczających; uważa, że każdy wniosek dotyczący zakładowych systemów emerytalnych musi być poddany pełnej ocenie skutków, szczególnie w celu określenia dodatkowych kosztów, które mogą się pojawić i przynieść szkodę adekwatności świadczeń emerytalnych;

20. jest zdania, że przejrzystość prywatnych systemów emerytalnych jest wciąż nieodpowiednia; uważa, że zasadnicze znaczenie ma zagwarantowanie pracownikom – szczególnie tym związanych z działalnością transgraniczną i mobilnością (w tym drugiego i trzeciego filara) – dostępu do wiarygodnych i kompletnych informacji dotyczących ich praw emerytalnych, zwłaszcza w zakresie spodziewanych przyszłych świadczeń, związanego z tym ryzyka i wszystkich powiązanych kosztów; wzywa Komisję do dalszego badania tej kwestii i do zaproponowania w razie potrzeby ostrzejszych przepisów w tej dziedzinie;
21. jest zdania, że indywidualne emerytury kapitałowe, przyczyniając się do adekwatności świadczeń, muszą zapewniać gwarantowany dochód, o którym beneficjent jest informowany w sposób odpowiedni i przejrzysty oraz że z myślą o tym celu fundusze powinny spełniać wysokie wymogi wypłacalności i kapitalizacji i dokonywać w przeważającej skali inwestycji długoterminowych o niskim stopniu ryzyka;
22. uważa, że należy zharmonizować nadzór ostrożnościowy w Unii Europejskiej, aby zapobiegać ryzyku „równania w dół” w związku z prześciganiem się państw członkowskich w oferowaniu najmniej rygorystycznych wymogów w zakresie wypłacalności;
23. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia podejścia propagującego stosowanie najlepszych praktyk odnośnie do emerytur w Unii Europejskiej.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	10.7.2012
Wynik głosowania końcowego	+ : 28 - : 1 0 : 4
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Cristian Silviu Buşoi, Sergio Gaetano Cofferati, Birgit Collin-Langen, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia de Campos, Cornelis de Jong, Jürgen Creutzmann, Vicente Miguel Garcés Ramón, Evelyne Gebhardt, Louis Grech, Philippe Juvin, Sandra Kalniete, Edvard Kožušník, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Sirpa Pietikäinen, Phil Prendergast, Mitro Repo, Robert Rochefort, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Emilie Turunen, Barbara Weiler
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Raffaele Baldassarre, María Irigoyen Pérez, Emma McClarkin, Sabine Verheyen, Anja Weisgerber

20.2.2013

OPINIA KOMISJI PRAW Kobiet I RÓWNOUPRAWNIENIA

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie planu na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur
(2012/2234(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Regina Bastos

WSKAZÓWKI

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że należy ocenić wpływ starzenia się społeczeństwa na stabilność finansów publicznych; mając na uwadze, że przyszłe pokolenia powinny móc korzystać z odpowiednich systemów emerytalnych;
- B. mając na uwadze, że fundusze emerytalne są ważnym inwestorem działającym na rzecz wzrostu gospodarczego UE oraz znacząco przyczyniają się do realizacji celu strategii „Europa 2020” polegającego na osiągnięciu stopy zatrudnienia mężczyzn i kobiet w wieku 20-64 lat na poziomie 75%, a także społeczeństw sprzyjających integracji;
- C. mając na uwadze, że w toczącej się obecnie debacie europejskiej systemy emerytalne są zbyt często uznawane po prostu za obciążenie dla finansów publicznych, a nie za podstawowy instrument przeciwdziałania ubóstwu osób starszych, umożliwiający redystrybucję w ciągu życia jednostki i w całym społeczeństwie;
- D. mając na uwadze, że emerytury stanowią główne źródło dochodów Europejczyków w podeszłym wieku i że mają one na celu zapewnienie im godnego poziomu życia oraz umożliwienie im niezależności finansowej; mając na uwadze, że mimo tego około 22% kobiet powyżej 75 roku życia w Unii Europejskiej znajduje się poniżej progu ubóstwa, a tym samym są one narażone na ryzyko wykluczenia społecznego, oraz mając na uwadze, że kobiety stanowią znaczną większość osób powyżej 75 roku życia;
- E. mając na uwadze, że kobiety częściej przerywają karierę zawodową niż mężczyźni i częściej pracują w niepełnym wymiarze godzin, aby opiekować się dziećmi bądź starszymi, niesamodzielnymi lub chorymi członkami rodziny, co może skłonić je do

podjęcia pracy w niepełnym wymiarze godzin lub pracy o niskim wynagrodzeniu, i mając na uwadze że te okresy przerw nie są uwzględniane lub są uwzględniane częściowo przy obliczaniu emerytur oraz że w związku z tym ich emerytura jest często niższa i są one bardziej narażone na ryzyko ubóstwa;

- F. mając na uwadze niewspółmiernie duży udział kobiet w rynku elastycznego zatrudnienia i pracy w niepełnym wymiarze godzin;
- G. mając na uwadze, że kobiety stanowią duży odsetek pracowników niedeklarowanych, zwłaszcza w sektorze prac domowych i opieki nad osobami zależnymi;
- H. mając na uwadze, że kobiety są często zatrudniane na stanowiskach najniższego szczebla pod względem kwalifikacji, wynagrodzenia i prestiżu, w związku z czym zmagają się z większą niestabilnością zatrudnienia niż mężczyźni i otrzymują niższe wynagrodzenie;
- I. mając na uwadze, że kobiety napotykają większe trudności w godzeniu życia rodzinnego z zawodowym, gdyż obowiązki związane z życiem rodzinnym nie zawsze są sprawiedliwie dzielone, a opieka nad dziećmi i innymi zależnymi członkami rodziny spada głównie na kobiety;
- J. mając na uwadze, że różnice między mężczyznami a kobietami w dziedzinie zatrudnienia, wynagrodzenia, składek, przerw w karierze, pracy niedeklarowanej, niepewnego zatrudnienia i pracy w niepełnym wymiarze godzin, związane z obowiązkami rodzinnymi, mają poważne konsekwencje dla wysokości emerytur, o jakie mogą się ubiegać kobiety;
- K. mając na uwadze, że negatywny wpływ kryzysu gospodarczego i finansowego w Europie na wynagrodzenia i aktywność zawodową doprowadzi w przyszłości do większego zagrożenia ubóstwem osób starszych;
- L. mając na uwadze, że zaktualizowane opracowanie na temat kobiet żyjących samotnie, zamówione przez parlamentarną Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia, wskazuje na ukryte ryzyko pogłębienia się dysproporcji związanych z płcią, wynikających z istniejących systemów emerytalnych, zwłaszcza w odniesieniu od kobiet żyjących samotnie;
- M. mając na uwadze, że dokument roboczy OECD nr 116 dotyczący spraw społecznych, zatrudnienia i migracji zatytułowany „Gotowanie, opieka i wolontariat: niepłatna praca na świecie” (Veerle Miranda) rzuca światło na znaczenie niepłatnej pracy, która dotychczas nie została uznana w krajowych systemach emerytalnych;
- N. mając na uwadze, że w UE stopa zatrudnienia osób w wieku 55–64 lat wynosi zaledwie 47,4%, a wśród kobiet – 40,2%; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich UE jedynie 2% wszystkich wolnych stanowisk pracy przypada osobom w wieku 55 lat lub starszym; mając na uwadze, że tak niskie stopy zatrudnienia powodują międzypokoleniową różnicę w wysokości emerytur, między mężczyznami i kobietami, a także międzypokoleniową różnicę wynikającą ze znacznych rozbieżności między pokoleniami, jeśli chodzi o zasoby finansowe;
- O. mając na uwadze, że opracowywane projekty związane ze skutkami reform systemów

emerytalnych opierają się zazwyczaj na profilu mężczyzny pracującego w pełnym wymiarze godzin i otrzymującego średnie wynagrodzenie; mając na uwadze, że aktuarialne tabele statystycznej długości życia z podziałem na płeć mają negatywny wpływ na obliczanie emerytur kobiet i przewidują w odniesieniu do nich niższą stopę zastąpienia dochodów netto przez świadczenie emerytalne;

- P. mając na uwadze, że kobiety są częściej zatrudniane na stanowiskach słabiej wynagradzanych i korzystają w mniejszym stopniu z elastycznych rozwiązań rynku pracy, co dotyczy w szczególności kobiet po 50 roku życia, w związku z czym jest im trudniej oszczędzać na systemy emerytalne;
1. podkreśla, że w szeregu państw członkowskich istnieje potrzeba przystąpienia do reformy systemów emerytalnych, aby nadążyć za zmianami demograficznymi i zmieniającymi się rynkami pracy; kładzie nacisk na fakt, że reformy muszą być sprawiedliwe społecznie oraz wzmacniać mechanizmy solidarności i równość płci; podkreśla, że w reformach powinni uczestniczyć partnerzy społeczni i odpowiednie zainteresowane podmioty, a społeczeństwo powinno być właściwie informowane o tych reformach;
 2. wskazuje, że państwa członkowskie powinny wspierać badania w zakresie wpływu poszczególnych wzorów indeksacji emerytur na ryzyko ubóstwa na starość, przy uwzględnieniu wymiaru płci; apeluje do państw członkowskich o wzięcie w szczególności pod uwagę zmian, jakie zachodzą w potrzebach ludzi w miarę starzenia się, np. potrzeby opieki długoterminowej, tak by zapewnić starszym osobom, a zwłaszcza kobietom, możliwość godnego życia i otrzymywania adekwatnej emerytury;
 3. podkreśla, że polityka emerytalna stanowi kluczowy element polityki społecznej i że emerytury stanowią mechanizm bezpośredniej solidarności finansowej między pokoleniami, a także inwestycję w przyszłość;
 4. podkreśla, że za opracowywanie systemów emerytalnych odpowiedzialne są państwa członkowskie, i podkreśla korzyści płynące z kompleksowego podejścia, skoordynowanego na szczeblu europejskim;
 5. apeluje do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie, by zasada równego traktowania kobiet i mężczyzn była konsekwentnie stosowana w systemach ubezpieczeń emerytalnych i aby w szczególności pracownicze systemy emerytalne nie były dyskryminujące dla kobiet oraz nie utrwały istniejących wzorców, które i tak stawiają już kobiety w niekorzystnej sytuacji pod względem świadczeń i składek;
 6. apeluje do Komisji i państw członkowskich UE o przeprowadzenie kompleksowych ocen wpływu obejmujących wszystkie reformy ubezpieczeń społecznych, w szczególności systemów emerytalnych, które mogą mieć negatywny wpływ na zatrudnienie kobiet i prawa emerytalne, taki jak cięcia w zakresie opieki dziennej i świadczeń opiekuńczych nad osobami starszymi, polityka emerytalna itp.;
 7. przypomina o konieczności podjęcia przez państwa członkowskie kroków zmierzających do zlikwidowania rozbieżności w wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn za taką samą pracę oraz niejednakowego dostępu do odpowiedzialnych stanowisk, a także nierówności wynikające z płci na rynku pracy, które odbijają się również na wysokości emerytur, co

prowadzi do znacznych różnic w wysokości emerytur pobieranych przez kobiety i znacznie wyższych emerytur mężczyzn; apeluje do Komisji, by przedstawiła wniosek w sprawie przeglądu obowiązujących przepisów; odnotowuje, że pomimo niezliczonych kampanii, celów i działań przygotowanych w ostatnich latach różnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć pozostaje uporczywie ogromne;

8. podkreśla, że należy przedsięwziąć niezbędne środki przeciw różnicy w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w sektorze prywatnym, która w większości państw członkowskich jest dość znacząca;
9. apeluje do państw członkowskich o wspieranie elastyczności w ustalaniu wieku emerytalnego, przy jednoczesnym uwzględnieniu wymiaru płci i zagwarantowaniu emerytury minimalnej;
10. wskazuje, że jeśli w systemach emerytalnych państw członkowskich nie uwzględnia się szczególnych okoliczności kobiet żyjących samotnie lub ogólnie płci, kobiety są ogólnie pośrednio dyskryminowane i narażone na wyższe ryzyko ubóstwa;
11. zauważa, że środki związane z elastycznym czasem pracy i zatrudnieniem w niepełnym wymiarze godzin co prawda ułatwiają godzenie życia osobistego, rodzinnego i zawodowego, zwłaszcza w przypadku kobiet, to jednak oznaczają niższe wynagrodzenie, a tym samym niższe emerytury w przyszłości; podkreśla, że zdecydowana większość niskich płac oraz niemal wszystkie bardzo niskie płace dotyczą pracy w niepełnym wymiarze godzin, a około 80% ubogich pracowników to kobiety;
12. podkreśla konieczność zmniejszenia rozbieżności między zarobkami kobiet i mężczyzn, które przy takich samych kompetencjach i na takich samych stanowiskach prowadzą do nierówności płacowych i do wysokiego poziomu ubóstwa wśród emerytek lub wdów;
13. uznaje konieczność dostosowania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn, aby uwzględnić wydłużenie się średniego trwania życia, polepszając jednocześnie dostęp do uczenia się przez całe życie, możliwości godzenia życia zawodowego, rodzinnego i prywatnego oraz promując aktywne starzenie się;
14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia w odniesieniu do emerytur podejścia biorącego pod uwagę cały okres życia zawodowego jednostki, w tym przerwy i zmiany w karierze zawodowej, aby odzwierciedlić społeczne i ekonomiczne korzyści niepłatnej pracy opiekuńczej i nowoczesnych modeli organizacji pracy;;
15. podkreśla znaczenie wyrównania wieku pozwalającego na dostęp do świadczeń emerytalnych dla mężczyzn i kobiet, a także poprawy szans starszych kobiet i mężczyzn na pozostanie na rynku pracy, co znacznie przyczyni się do wzrostu aktywności pracowników w podeszłym wieku;
16. podkreśla, że długie średnie okresy zatrudnienia kobiet w niepełnym wymiarze godzin, niższe płace i mniejsza średnia liczba godzin pracy mają poważny wpływ na ich zarobki, świadczenia społeczne, a w dłuższej perspektywie – na ich emerytury;
17. podkreśla, że większa średnia długość życia kobiet nie powinna prowadzić do

dyskryminacji przy obliczaniu emerytur;

18. przychylnie odnosi się do inicjatywy Komisji mającej na celu zachęcanie do rozwijania uzupełniających systemów oszczędzania na emeryturę w celu zwiększenia dochodów osób na emeryturze;
19. podkreśla, że emerytury powinny nadal pochodzić głównie z pierwszego filara, a Komisja powinna podjąć działania mające zwiększyć dostępność i przejrzystość drugiego i trzeciego filara dla kobiet, gdyż mają one obecnie mniejsze możliwości niż mężczyźni, jeśli chodzi o oszczędzanie na emeryturę uzupełniającą;
20. wzywa państwa członkowskie do przestrzegania i egzekwowania przepisów dotyczących ochrony kobiet w okresie macierzyństwa, aby kobiety nie były pokrzywdzone pod względem wysokości świadczeń emerytalnych z uwagi na fakt macierzyństwa w toku kariery zawodowej;
21. podkreśla potrzebę zachęcania państw członkowskich do lepszego informowania obywateli, by mogli oni podejmować świadome decyzje, jeśli chodzi o planowanie emerytur;
22. zachęca państwa członkowskie, by traktowały okresy, które kobiety lub mężczyźni muszą poświęcić na opiekę nad dziećmi lub innymi wymagającymi opieki członkami rodziny, jak również na prace domowe, jako rzeczywiste zaliczane okresy ubezpieczenia, uprawniające do otrzymania emerytury i do jej obliczania;
23. uważa, że ta indywidualizacja praw emerytalnych jest niezbędna z punktu widzenia równości płci, lecz należy również zapewnić bezpieczeństwo wielu starszych kobiet, które są obecnie zależne od tzw. rent wdowich i innych uprawnień pokrewnych;
24. zwraca uwagę, że polityka społeczna i usługi socjalne dotyczące opieki nad dziećmi, osobami starszymi i innymi osobami zależnymi mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia kobietom takich samych szans, jakie mają mężczyźni, jeśli chodzi o wykonywanie wynagradzanej pracy dającej się pogodzić z życiem rodzinnym i osobistym, umożliwiającą uzyskanie uprawnień emerytalnych wystarczających do otrzymywania na starość godnej emerytury;
25. podkreśla potrzebę zachęcania państw członkowskich do uznawania w systemach społecznych i przy przechodzeniu na emeryturę udziału – najczęściej kobiet – w opiece nad osobami zależnymi i pomocy świadczonej tym osobom;
26. zachęca państwa członkowskie i Komisję, by zaproponowały nowe rozwiązania mające na celu podniesienie wartości gospodarczej pracy nieformalnej i nielegalnej oraz uwzględnianie jej przy określaniu uprawnień emerytalnych;
27. z zadowoleniem przyjmuje zawarte w białej księdze zaproszenie do zaliczania pomocy dla osób zależnych, tzn. zaliczanie opieki nad bliskimi do okresów składkowych zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn, tak jak to już przewidziano w niektórych państwach członkowskich;

28. zwraca się o uwzględnienie udziału i zaangażowania kobiet w prowadzeniu organizacji dziecięcych lub stowarzyszeń osób niepełnosprawnych czy osób zależnych przy zatwierdzaniu doświadczenia zawodowego, co pozwoli kobietom uniknąć przerw w karierze mających niekorzystne konsekwencje dla ich przyszłej emerytury;
29. apeluje, by państwa członkowskie w niezbędnych przypadkach ponownie analizowały systemy zabezpieczeń społecznych, by uniknąć znacznego zróżnicowania w poziomie emerytur kobiet i mężczyzn, oraz rozważyły możliwość wprowadzenia elementów korygujących, uwzględniających nieciągłość składek wynikającą z niepewności zatrudnienia;
30. po raz kolejny przypomina o potrzebie zwalczania stereotypów dotyczących płci, w których tradycyjnie pracy kobiet przypisuje się drugorzędne znaczenie, co prowadzi do niższego wynagradzania pracy kobiet.
31. apeluje do państw członkowskich, by wprowadziły przystępne i cechujące się wysoką jakością usługi z zakresu opieki nad dziećmi i osobami zależnymi.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	19.2.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 30 - : 2 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Silvana Koch-Mehrin, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Ulrike Lunacek, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Siiri Oviir, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti, Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Doris Pack, Licia Ronzulli, Angelika Werthmann

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	21.3.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 32 - : 4 0 : 6
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Jean-Luc Bennahmias, Phil Bennion, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Minodora Cliveti, Marije Cornelissen, Emer Costello, Andrea Cozzolino, Frédéric Daerden, Karima Delli, Richard Falbr, Thomas Händel, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Öry, Siiri Oviir, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Jutta Steinruck
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Georges Bach, Jürgen Creutzmann, Philippe De Backer, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Ria Oomen-Ruijten, Csaba Sógor
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Wim van de Camp